Published and distributed under permit (No. 556) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of New York, N. Y. — By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah

Velja za vse leto . . . $3.50
Za pol leta $2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States:

Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 210. — ŠTEV. 210. NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 7, 1918. — SOBOTA, 7. SEPTEMBRA, 1918. VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Preki sod v Berlinu

V BERLINU, VRATISLAVI IN ŠTEVILNIH DRUGIH MESTIH SO PROGLASILI PREKI SOD RADI NEMIROV, KI SO NASTALILI VSLED PORAZOV NA FRONTI. — RAZKOL V ARMADNEM VRHOVNEM POVELJSTVU. — ODSTOP HERTLINGA. — RAZMERE V NEMČIJI. — — MORALA PREBIVALSTVA.

Nemir v Nemčiji, povzročen vsled poraza nemškega orožja ter vsled strahu, da nemška trgovina ne bo mogla obstajati po vojni, je imel za posledico proglašenje prekega soda v Berlinu, Vratislavi in drugih nemških mestih.

Poroča se, da je odstopil cesarski kancler Hertling in sicer radi slabega zdravja.

Govore tudi o razdoru v vrhovnem armadnem poveljstvu. Nemški kronprinc ter bavarski kronprinc sta baje nasprotovala nemški ofenzivi v preteklem marcu, a njih protesti so naleteli na gluha ušesa ter sta zmagala Hindenburg in Ludendorff.

V svojem zadnjem govoru pred ustavnim komitejem pruske gospodske zbornice je kancler von Hertling priznal, da je nemška cesarska dinastija ogrožena ter je obljubil volilno reformo.

V vseh svojih zadnjih govorih govori nemški kajzer le o ohranjenju domovine potom uspešne defenzive in ne več o zdrobljenju zaveznikov. Nemški generalni štab je obvestil kanclerja von Hertlinga, da bi bila vsaka debata v nemškem državnem zboru glede sedanjih vojaških dogodkov usodepolna za moralo nemške armade in nemškega naroda.

Amsterdam, Nizozemsko, 6. septembra. — Dekret, katerega je podpisal general von Linsingen, vojaški poveljnik brandenburške province, v kateri se nahaja Berlin, stavlja mesto Berlin ter provinco Brandenburg pod vojaško postavo slično prekemu sodu, ki določa globo ali zaporne kazen za osebe, ki si izmišljajo ali širijo neresnična poročila, kojih namen je vznemirjati prebivalstvo.

V pripombi k odloku se pozivlja pozornost na kroženje frivolnih in včasih zlobnih in izdajalskih govoric, s katerimi se pretirava začasen uspeh zaveznikov ter stavlja v dvom nemško moč za ekonomski odpor ter obenem zmanjšuje vrednost čudovitih uspehov nemških čet, ki baje zmagoslavno vstavljajo sovražnika.

General von Linsingen daje izraza upanju, da bo to svarilo zadostovalo in da ne bo treba izvesti odloka.

Kolinska "Volkszeitung" pravi, da so bili sliični odloki izdani v Vratislavi in drugih mestih in da so stopili takoj v veljavo.

London, Anglija 5. decembra. — Grof von Hertling, nemški cesarski kancer je resigniral ter navedel slabo zdravje kot vzrok svojega odstopa. — Tako je sporočil ženevski poročevalec "Daily Expressa ter navedel kot vir brzojavko, ki je dospela v Ženevo iz Monakova.

Nemčija je imela izza izbruha vojne tri kanclerje. Bethmann Hollwega, dr. Jurja Michaelisa ter grofa von Hertlinga.

Curih, Švica, 6. septembra. — Nemški generalni štab je obvestil kanclerja von Hertlinga, da bi bila vsaka debata v državnem zboru glede sedanjih vojaških dogodkov usodepolna za armado ter moralo nemškega naroda.

Amsterdam, Nizozemsko, 6. septembra. — Nemški listi, ki prihajajo sem, so polni ugotovil, tikajočih se številnega nadkriljevanja zavezniških armad, kar se pripisuje sodelovanju Amerikancev. Obenem pa v člankih očitajo zaveznikom, da skušajo blatiti dušo Nemčije. Hindenburga in Ludendorffa so v Nemčiji še malokdaj tako splošno kritizirali kot ga kritizirajo zdaj med narodom. Najmanjša kritično pripombo glede glavarjev glavnega stana v časopisih takoj kaznujejo s zatrtjem dotičnega lista ter aretacijo nezadovoljnega pisca.

Potniki z Nemčije pravijo, da gre val nezaupanja preko nemških delavskih razredov in prav posebno z ozirom na Hindenburgovo taktiko.

Umikanje za ohranjenje nemške krvi pomeni sedaj umikanje z najtežjimi zgubami kar so jih imeli dosedaj v vojni. V nemških vojaških krogih vlada velik nemir z ozirom na bodočnost. Vojaški kritiki priznavajo, da bo Hindenburg mogoče prisiljen še nadalje skrčiti svojo fronto, mogoče celo preko Hindenburgove črte v namenu, da bo mogel udariti na zaveznike z obnovljeno silo.

Vsakega nemškega vojaka, katerega so mogli pogrešati na Ruskem, Rumunskem in Finskem, so naglo prevedli na zapadno fronto, da se izpolni strašne vrzeli v vrstah nemških armad, ki so nastale vsled strahovitega ognja Francozov, Angležev in Amerikancev. Privedli so vojake nazaj iz Bolgarske, Turčije in Palestine in veliko število domočih posadk v Nemčiji so skrčili za dve tretini. Municijske tvornice so oropali vsakega delavca, katerega so eventuelno lahko pogrešali, in ranjence so poslali na fronte v njih civilnih oblekah.

Denar obenem s popolno svobodo obljubljajo nemškim dezerterjem v nevtralnih deželah, in na fronto so končno odposlali kaznjence in prejšnje kaznjence, ki soglasno z nemško vojaško postavo, nimajo pravice obleči kajzerjove uniforme. Nemčija bo sedaj vprizorila nadaljen poskus, da dobi še več avstrijskih, bolgarskih in turških čet, ki naj bi vojevale kajzerjeve bitke na zapadu. Talaat bej, turški minstrski predsednik in bolgarski Malinov, sta bila pozvana v Berlin, skupno z vojnimi ministri, da razpravljata žnjimi o novih načrtih.

Dvomljivo je, če bodo balkanski zavezniki voljni poslati svoje ljudi v zapadno klavnico. Nemčija pa gotovo ne bo pustila nobenega kamna neobrnjenega v svojem naporu, da dobi več mož, zvedelo se je, da delujejo rekrutacijski agentu na skrivnem na Poljskem, Finskem in Rumunskem v namenu, da najdejo vojake, katerim obljubljajo dobro plačo in železne križce.

Dočim se skuša na tak skrajen način spraviti skupaj ljudi za Hindenburgove armade, izdaja glavni stan ugotovilo za ugotovilom, v katerih poreka nadkriljevanju zavezniških sil ter pritožuje nad tem, da pošiljata Francija in Amerika črne vojake proti civiliziranim Nemcem.

Listi objavljajo fantastične številke, da prepričajo nemški narod doma o tem, da je morala Nemčija opustiti ozemlje radi velikanske premoči zaveznikov glede števila, proti katerim stopi. Nemčija osamljena. Kaj drugega sploh ni bilo mogoče pričakovati. Skušajo ustvariti utis, da si prizadeva Ludendorff in Hindenburg na vse načine preprečiti izgube. Vera v Hindenburga in Ludendorfa je resno omajana in tega dejstva se ne more prikriti. Najbojši dokaz temu je izjava kanclerja Hertlinga proti naporom zaveznikov, ki hočejo razkosati Nemčijo ter ustvariti nepremostljiv prepad med nemškim narodom in njegovimi sedanjimi voditelji. Tekom pogovorov in v časnikarskih člankih je kancler ponovno izdal na narod poziv, naj zaupa vaditeljem, ki so bili kos celo bolj težkim položajem v sedanji vojni kot je sedanji.

Dejstvo, da se je razbila Nemčija na kose v trenutku, ko so se pričele njene armade umikati, ima svoj dokaz v divjih storijah, katere so krožile. Tako so naprimer govorili po celi Nemčijo, da je izvršil Hindenburg samomor. Nadaljna povest se je glasila, da se nemške armade niso hotele boriti in da so se vdale sovražniku.

Nad vse značilno je, da je Nemčija popolnoma pozabila praznovati obletnico bitke pri Tannenbergu dne 28. avgusta ter bitke pri Sedanu. Ti dve obletnici so smatrali dosedaj za narodna praznika.

To je ena izmed tisti redkih fotografij, ki pridejo iz Avstrije v zavezniške države. Sestradani, lačni in onemogli dunajski reveži so pričakali cesarja Karola pred vratmi cesarske palače. Prosili ga niso niti pravice niti svobode, pač pa samo kruha, misleč, da im on, ki pošlja njihove očete, brate, može in sinove v klavnico, že vsaj toliko moči, da bo nasitil njihove prazne želodce. Nasitil jih je z neprebavljivo hrano: — Počakajte in vstrajajte, zmagali bomo! — Na obrazih se nataněno vidi, kako so bili s tem odgovorom zadovoljni.

Koliko je bilo podpisanega 3. posojila Svobode

V naslednjem navajamo svote, ki so jih podpisali razni narodi v Amerki. — Slovenci, najmanjši slovanski narod, zavzemajo častno mesto.

Škoti	$ 5,000
Albanci	230,150
Armenci	393,850
Asirci	90,450
Belgijci	875,000
Čehi	31,750,550
Kitajci	285,850
Bolgari	2,100
Hrvati	**153,900**
Danci	2,353,950
Francozi	2,107,850
Finci	191,750
Nemci	87,295,00
Angleži	337,100
Grki	6,838,700
Holandci	80,200
Ogri	8,246,900
Italjani	52,247,350
Japonci	28,250
Židi	16,737,550
Litvinci	4,334,350
Leti	40,150
Norvežani	5,987,550
Poljaki	37,583,700
Rumuni	272,100
Rutenci	13,100
Portugalci	1,711,150
Rusi	2,599,600
Srbi	**142,150**
Slovenci	**1,569,900**
Švedi	6,011,600
Švicarji	220,450
Škandinavci	72,950
Sirci	910,500
Ukrajinci	129,500
Razni	43,988,400

Napad na angleški konzulat

Sovjetove tolpe so navalile na angleški konzulat v Moskvi. — Vsa Anglija je razburjena vsled umora angleškega vojaškega atašeja.

London, Anglija, 6. septembra. Kakor naznanjajo danes "Central News", je bil angleški konzulat v Moskvi napaden.

Poročilo sicer še ni potrjeno, toda v diplomatičnih krogih se z vso gotovostjo smatra vest za resnično. Zelo se boje za usodo generalnega konzula Lockharda, ki je čakal za varno spremstvo v Moskvi.

Sovjetova vlada je zahtevala, da pošlje Anglija boljševiškega poslanika v Londonu Litvinova prej v Bergen, predno dovoli odpotovati angleškemu konzulu. Angleška vlada ni hotela ničesar slišati o taki pogodbi. — Kakor pišejo "Evening News" so bili Litvinov njegov tajnik in drugi uradniki boljševiškega poslaništva v Londonu odvedeni v Brixton ječo.

Umor angleškega vojaškega atašeja stotnika Cromieja je izzval v Angliji veliko ogorčenje.

"Times" pravi, da je iz poročil o tem napadu v "Pravdi" razvidno, da to ni bil samo tolovajski napad, temveč premišljeno dejanje sovjetove vlade. Zahteva se storilci strogo kaznujejo.

"Daily Telegraph" piše:

"Boljševiški voditelji vedo, da je njihova pot že na koncu in ker so brodeč po krvi prošli do oblasti, zato so odločni, da prelijejo še več krvi, predno bije usodepolna ura za njihov krvavi konec."

"Chronicle" vprašuje ruski narod, kako dolgo bo še trpel koruptno in krvoločno tiranstvo, ki je uničilo nekdaj tako velikansko državo.

Kakor poroča zunanji urad, se je stotnik Cromie postavil v bran boljševiškim vojakom, od katerih je ubil tri s svojimi rokami. Stotnik Cromie je bil nato ubit in njegovo truplo onečaščeno. Listine v poslaništvu so bile uničene.

Boje se, da bo ista usoda zadela tudi francosko poslaništvo v Petrogradu. Odredilo se je vse potrebno in v Petrograd je prišlo že nekaj francoskih vojakov.

Stotnik Francis Cromie, ki je bil odlikovan za hrabrost, je bil eden prvih častnikov, ki je prevzel poveljstvo nad podmorskim čolnom. V začetku vojne je poveljeval brodovju podmorskih čolnov v Honkkongu. 1915 je bil poveljnik podmorskega čolna E-19 v Baltiku, kjer je torpediral nekega nemškega rušilca in križarko "Undine" ter je potopil ali pa vjel 10 nemških parnikov.

V novembru 1915 je Cromie prevzel poveljstvo nad baltiškim brodovjem. V moju 1916 je dobil posebno službeno odlikovanje, od tedaj naprej pa še več ruskih odlikovanj. Tekom revolucije je vodil situacijo z največjo taktnostjo; ekstremisti so ga spoštovali zaradi njegovega stališča. Uničenje angleških podmorskih čolnov v Baltiku v aprilu 1918 je bilo njegovo delo, ker so Nemci dobili kontrolo nad Baltikom.

Washington, D. C., 6. sept. — Čito, glavno in največje mesto sibirske provincije Transbajkalije, so zasedle češko-slovaške čete. Tozadevno poročilo je poslal državnemu tajniku ameriški poslanik v Pekingu.

Iz Rima prihaja vest, da je prišel v neko pristanišče v severni Rusiji oddelek italjanskih vojakov. Francoske in angleške čete se pomikajo proti jugu od Arhangelska proti Vologdi, da se združijo s Čeho-Slovaki, ki operirajo v evropski Rusiji.

Boljševikom ter njihovim zaveznikom prejšnjim nemškim in avstrijskim vojnim jetnikom preostaja od cele Sibirije samo ozek pas ob Amurju.

London, Anglija, 6. septembra. Angleško oficijelno poročilo, ki popisuje operacije okoli Arhangelska, pravi:

Po opetovanih bojih možnih s sovražnimi četami, katerim so poveljevali Nemci, so zavezniške čete zasedle Obozerskajo. Zajetih je bilo 15 ujetnikov. — Sovražnik je imel težke izgube.

Zavezniške izgube so majhne.

Amsterdam, Nizozemsko, 6. septembra. — Neko poročilo iz Moskve na Rheinisch Westfaelische Zeitung pravi, da so se uporni kmetje polastili Nižjega Novgoroda. Mesto je bilo deloma porušeno in sovjetove čete so se morale umakniti proti jugozajalu.

Harbin, Mandžurija, 6. sept. — General Semenov je dosegel nov uspeh s tem, da je zavzel postajo Borgia ob transsibirski železnici blizu mandžursko-transbajkalske meje. Boljševikom se ni posrečilo podreti mostu na tem mestu.

Smrt rojaka.

V Brooklyn, N. Y., je včeraj zajet ko umrl rojak Zavrtanek, član Samostojnega podpornega društva za Greater New York. Bolehal je dolgo časa in društvo ga je ves čas velikodušno podpiralo. Stanoval je na 32 Central Ave., Brooklyn, N. Y.

Oficijelna poročila

Angleško poročilo.

London, Anglija, 6. septembra. Na južnem delu bojnega polja se naši uspehi nadaljujejo v ozkem stiku s francosko armado na naši desnici. Južno od Peronne smo že skoro 7 milj vzhodno od Somme ter napredujemo na celi črti Monchy-Lagache, Vraignes in Pincourt, kateri vsi kraji se nahajajo v naših rokah.

Odpor sovražnih čet, ki so poskušale zadržavati naše prodiranje, je bil zlomljen in v tem okrožju je bilo zajetih mnogo ujetnikov.

Severno od Nurlu je nudil sovražnik zelo hud odpor. Vnel se je ljut boj v dolini severno od Equancourt in zdaj je ta vas v naših rokah.

Severno od La Bassee kanala je prišla do krajevnih bojev zapadno od La Bassee in vzhodno od Sac-St. Maur. Zajeli smo nekaj ujetnikov.

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 6. septembra. Na celi fronti med Somme in Aisne prodiranje naših čet ves dan ni ponehalo, navzlic sovražnemu prizadevanju vstaviti naše napredovanje, posebno severno od Ailette.

Držali smo Ham in Chauny.

Vzhodno od Canal du Nord smo potisnili našo fronto, do črte, ki teče za Launchy, skozi gozd Villers-St. Christophe, Estiully, vzhodno od am. Brouchy, Villesleve, Ugny-le-Gay, Viry-Noureuil in severovzhodno od Chauny.

Od včeraj so naše čete na vseh krajih prodrle za 10 kilometrov.

Severno od Aillette smo zasedli gozd Coucy do Petit Barasis. Nemci so morali pustiti v gozdu vojni materijal in velika skladišča municije.

Zavzeli smo tudi naše stare zakope na fronti severno od Aisne.

Južno od Aisne so Amerikanci napredovali v okolici Villers-en-Prayeres in Revillon.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 6. septembra. Sovražni poizvedovalni oddelki ki so si poskušali priboriti pot med Ypres in La Bassee in ki so prodrli naprej severno od Lensa pod zaščito hudega artilerijskega ognja, so bili odbiti. Proti večeru so heške čete vrgle nazaj sovražnika med Ploegsteert in Armentieres. V teh operacijah so zajeli več kot sto ujetnikov. Blizu Hulluch smo uspešno vdrli v angleške zakope.

Od Peronne in nad Somme je sovražnik le polagoma sledil našim zadnjim četam. Med Somme in Oise je prodiral bolj drzno in je štal proti večeru zapadno od črte Ham-Chauny.

Vzodno od Soissons nam je sovražnik sledil čez Vesle. Naša infanterija in artilerija, ki sta ga dolgo zadržavali, sta povzročila sovražniku velike izgube.

Severno od Filsmes so bili odbiti močni ameriški napadi.

Good bye, ječmenovec!

PO PRVEM DECEMBRU LETOŠNJEGA LETA NE BODO SMELE PIVOVARNE VARITI PIVA.

Washington, D. C., 6. sept. — Po prvem decembru letošnjega leta bo prepovedano variti pivo v Združenih državah.

To določa nova vojna odredba.

To izjavo je izdala nocoj živilska administracija.

V poročilu je nadalje omenjeno, da je ta odredba posledica konference, ki se je vršila med predsednikom Wilsonom ter zastopniki kurilne, živilske in železniške administracije ter med vojno-industrijskim uradom.

Washington, D. C., 6. sept. — Danes je sprejel senat nujno poljedelsko apropriacijsko postavo, ki določa prohibicijo za čas vojne.

Posebej je bil še sprejet amendment, ki določa vstanovitev suhih con v bližini ladjedelnic, premogorovov in municijskih tovarn.

Če bo predlogo sprejela tudi poslanska zbornica in če jo bo podpisal predsednik Wilson, bo postala zakon ter bo stopila v veljavo že prvega julija prihodnjega leta.

Sprejemu je nasprotovalo le šest senatorjev, med tefi tudi dva iz države Ohio in Californije.

Poslanik Mihajlović odpotoval.

V soboto 30. avgusta ob štirih popoldan je zapustil poslanik Mihajlović Washington in se podal v New York, kjer misli ostati par dni predno odpotuje v Evropo.

Na kolodvoru je bil sprejet od članov Jug. Nar. Sveta in celo jugoslovanske kolonije v Washingtonu, ki ga je želela še enkrat pozdraviti in mu zaželeti srečno pot in vspeh v bodoče delovanju.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(Slovenian Daily.)
Owned and published by this
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$3.50	Za celo leto za mesto New York	$5.00
Za pol leta	2.00	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za četrt leta	1.00	Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly $3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovoli pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnji kraj naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St. New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Vlada morilcev

Najbrže ni še nobena vlada dobila takega diplomatskega odgovora od druge vlade kot ga je dobila Velika Britanija od boljševiške "vlade" v Moskvi.

Tako ne sporoča vlada vladi svojega mnenja, tako govori le policist s profesijonalnim morilcem.

Vsi, ki so dozdaj smatrali boljševiško vlado kot vlado, morajo spoznati, da to ni vlada, pač pa le — banda lopovov in morilcev. —

Napad na angleško poslaništvo je odredila teroristična klika, ki vlada v Moskvi in Petrogradu, ki je za nekaj časa zasluženjila rusko javno mnenje. Ta banda je vse svoje delovanje uredila v tej smeri.

Zadnja poročila celo pravijo, da so ti ljudje poskušali prepričati nerazsodno maso, da sta povzročili angleška in francoska vlada atentat na Mirbacha in Einchorna ter da so po njunem naročilu poskušali ubiti Lenina.

Moskovski poročevalec "Frankfurter Zeitung", ki je gotovo dobro informiran o namenih boljševikov, je poslal svojemu listu poročilo, da je sklenila boljševiška "vlada" sledeče:

— Boljševiki bodo vsak poskušen napad na člane ruske vlade povrnili z napadi na — zavezniške državnike v njihovih lastnih mestih.

Boljševiki so prepričali svoje pristaše, posebno pa rdeče garde, da so sklenili zavezniki pomoriti vse člane sovjetske "vlade" ter da so v ta namen organizirali tudi skupino socijalnih revolucijonarjev.

V soboto je bil ustreljen še en član boljševiške "vlade", namreč Moses Uritsky, ki je bil načelnik urada "Narodne komisije za domače zadeve". Ustrelil ga je najbrž kak socijalni revolucionar.

Istega dne so se pa rdeče garde osvetile — ne nad morilcem — pač pa nad angleškim poslaništvom ter umorile kapitana Cromie.

Če bodo socijalni revolucionarji ustrelili še kakega boljševika, bodo rdeče garde začele najbrže kar v splošnem masakrirati Francoze in Angleže.

Angleška vlada dela popolnoma prav, če občuje z ljudmi, ki so zakrivili take zločine kot z — roparji in morilci, ne pa kot s člani vlade.

Ako bo umorjen še kak francoski ali angleški podanik, ne bo angleška vlada dolžila umora samo morilca, pač pa celo bando, ki si je nadela ime sovjetove "vlade".

Ruski narod je izvolil ustavotvorno skupščino, katere člani pripadajo večjidel socijalnim revolucijonarjem. Boljševiki so zdaj v manjšini in morajo prej ali slej podleči.

To je prava narodna vlada, katere resni namen je oprostiti Rusijo izpod boljševiškega jarma in nemškega tiranstva.

ooo

Delbrueck in kajzer

Nemška vlada je kaznovala dr. Hansa Delbruecka, profesorja zgodovine na berlinski univerzi, zaradi nekega članka glede sedanje vojne.

Delbrueck je slaven učenjak. Njegova dela so mu pripomogla, da je dobil častna mesta na raznih univerzah.

V svojem članku je razpravljal o zvezi Nemčije z vzhodnimi sosednjimi narodi.

Pravi, da bi bilo za Nemčijo zelo dobro, če bi se mogla trdno zvezati z raznimi manjšimi sosednjimi narodi, toda vse to ni ničesar drugega kot — san.

In zakaj je to san?

Profesor Delbrueck odgovarja:

— Zato, ker uživamo sumljivo čast kot zatiralci malih narodov...

Delbrueck je govoril čisto drugače kot pa nemški kajzer, ko je rekel finskim delegatom:

— Mi nameravamo ono, česar ne nameravajo zavezniki nikdar vresničiti, namreč podpirati male narode v njihovem boju za — prostost.

Delbrueck je govoril o zatiranju Poljakov tekom zadnjih desetletij, o drugih nemških zločinih pa ni omenil ničesar.

Če ga bodo zaprli, bo imel dovolj časa, da bo razpravljal o zločinskem pregaženju Belgije, o zločinih, ki so se dogajali na Rumunskem in v Armeniji.

Najbrž mu pa kajzer ne bo tega dovolil.

* * *

Vodja I. W. W., katerega so zdaj zaprli v dvajsetletno ječo je nekoč izjavil:

— Boljše je, da izdaš domovino kot da izdaš svojega tovariša.

Ker je vlada Združenih držav zaprla precejšnje število teh krivih apostolov, so njihovi tovariši, ki se še nahajajo v prostosti, vprizorili atentat na Federal Building v Čikagi. Pri tem so bili mrtvi štiri navadni delavci in veliko število njih je bilo ranjenih.

Prenapeti socijalisti torej ne izdajajo samo svoje domovine, ampak pobijajo tudi svoje tovariše...

REMEMBER THE DAYS

SUNDAY ..... ONE MEAL WHEATLESS
MONDAY ..... ALL MEALS WHEATLESS
TUESDAY ..... ONE MEAL WHEATLESS
WEDNESDAY ..... ALL MEALS WHEATLESS
THURSDAY ..... ONE MEAL WHEATLESS
FRIDAY ..... ONE MEAL WHEATLESS
SATURDAY ..... ONE MEAL WHEATLESS

Dopisi

South Bethlehem, Pa.

Dne 10. avgusta je tukajšnji Hrvatski Sokol razvil svojo društveno zastavo. Tega dne je bilo na nogah vse, kar čuti jugoslovansko. Sokoli, katerim na čelu je svirala godba, so korakali po mestnih ulicah. Pri sokolski dvorani se je sprevod vstavil, nakar je brat Obradović imel pomenljiv govor za Sokolstvo. Godba je zaigrala ameriško in hrvatsko himno. Nato je govoril slovenski duhovnik, ki je rekel, da so zdaj prišli časi, ko se lahko Slovenci, Hrvati in Srbi rešujo avstrijsko-ogrskega jarma. Ne maram več omenjati njegovega govora, temveč rečem samo to, da je župnik ostal v naših srcih.

Slavnosti se je vdeležila mestna uprava, dva srbska in en slovaški Sokol ter mnoga druga društva.

Po slovesnosti je šel sprevod v glavni park, kjer smo se sestali s srbskim konzulom. Igralo je tamburaško društvo Balkan pod vodstvom g. Marka Furjanića. Sokolska župa Petar Svačić je nato proizvajala proste vaje.

Vsa slovesnost je potekla v najlepšem redu in vsi smo se vrnili zadovoljni domov.

Marko Jelin.

Forest City, Pa.

Pevsko društvo Zvon iz Forest City se najiskrenejše zahvaljuje za čast, katero nam je naklonilo slavno članstvo Z. J. P. D. dne 2. septembra v New Yorku. Gledali bomo, da naše članstvo bo postreženo enkrat tudi v Forest City. Po svojih močeh so nam bili na roke še dosedaj povsod, torej upajte, dragi rojaki, da vam bomo vse povrnili drugo leto tudi mi, ko bo koncert v Forest City.

Torej, dragi pevci in pevke Z. J. P. D., ne glejte na človeka, ki misli, da je glasba politična organizacija, temveč vedite vsi, da to je napredna, izobraževalna in zabavna organizacija.

Slednjič čestitamo g. gl. pevovodju Ignaciju Hudétu in predsedniku g. Primožu Kogoju, kajti poznam dva moža, katera sta vneta za slovensko petje z dušo in telesom. Najiskrenejša hvala g. Pr. Kogoju, ker se je postavil v bran vsi politiki na javnem shodu. Čast njemu, ker ni samo pevec, ampak ve, kaj je petje.

Zato javno zakličemo vsi člani, spadajoči pod pevsko društvo Zvon v Forest City: Živio naš predsednik Primož Kogoj in gl. pevovodja Ignacij Hudé!

Frank Košir,
tajnik pevskega društva Zvon
v Forest City, Pa.

Detroit, Mich.

Marsikateremu pevcu in pevki je gotovo še v spominu drugi koncert Zveze jugoslovanskih pevskih društev v Clevelandu, Ohio, kjer se je videlo, da seme, ki sta ga vsejala naša neumorna delavca na pevskem polju gg. Ignacij Hudé in Primož Kogoj, bo obrodilo obilen sad.

Lansko leto je sodelovalo pri koncertu tudi naše društvo Ljubljanski Vrh; z našimi pevci in z izvrstnim pevovodjem smo dosegli rekord, saj tako se je pisalo po slovenskem časopisju. Marsikdo se bo pa tudi mogoče vprašal, zakaj se nismo vdeležili letošnjega koncerta v New Yorku. Vzrokov za to je kar na kupe, najglavnejši pa je: vojna. Vojni najbližja sestra je pa draginja, in ako še omenim, da par naših članov služi Unele Sama, bo vsak razsoden rojak, poseben pa oni, ki pozna težkoče pevskih društev, pripoznal, da se nam je bilo nemogoče vdeležiti koncerta v New Yorku, kamor bi nas sama vožnja stala okolu štiristo dolarjev. Pripomniti je pa tudi treba, da je mnogo naših pevcev zaposlenih v Fordovi tovarni, kjer se v sedanjih razmerah zelo težko dobi dopust. To naj torej služi kot pojasnilo vsem, ki morda sodijo pesimistično.

Da pa lepše praznujemo naš "veliki dan", ko se naša pesem razlega po tuji zemlji, naši novi domovini, in da tudi mi kaj pripomoremo k skupnemu koncertu, smo napravili na dan 1. sept. društveni izlet na bližnjo Travnikarjevo farmo. Kdor je bil navzoč, lahko pripozna, da zabava je bila briljantna. Ako pomislimo, da je država Michigan suha ter ž njo seveda tudi Detroit in da smo imeli namesto pravega ječmenovca le takozvani "near beer", smo se vseeno izvrstno zabavali. Med drugimi smo imeli tudi goste iz sosednih mest, kakor g. Brtoncelj z družino iz Barbertona ter pristne slovenske evetke iz Barbertona, Clevelanda in Chicage. Med raznimi igrami, dirkami itd. pa se je razlegala slovenska pesem po krasni Travnikarjevi farmi in še dalje tja do vas, cenjeni pevci in pevke, v daljni New York. "Dobro nam je tukaj biti", sem zdihnil enkrat, ko mi je prijatelj pokazal mrzlino stekleničico. Mislil sem, da ima parfum in da me bo poškropil, da bom dišal kot kaka koketka. Ker mi je pa po kratki debati povedal, da je to prepovedan sad v naši državi in ker je vse, kar je prepovedano, boljše od dovoljenega, sem tudi jaz pokusil nekoliko te kapljice, katera spravi mnogega v dobro voljo, premnogega pa v grob. In tako nam je potekal čas; solnce je zašlo za gorami, mi smo se pa skobacali na avtomobile, v zavesti, da smo se izvrstno zabavali ter da smo sosednje rojake in rojakinje postregli. In zopet je zadonela pesem: "Sem pevec in peti mi vse je na sveti..."

Pavel Bartel, tajnik.

Portland, Oregon.

Portland je največje industrijsko mesto v državi Oregon. Pred deseti leti je to mesto štelo 175 tisoč prebivalcev, danes pa ima do 275,000 prebivalcev, ali pa še več, ker natančnega števila prebivalcev nisem mogel izvedeti.

Poglejmo nekoliko, kakšne narodnosti ljudje žive tukaj. Prvo mesto zastopajo seveda Amerikanci; kar se pa tiče drugih narodnosti, pa mislim, da je pravo število težko najti, ker tukaj je prebivalstvo zastopano od celega sveta. Kamor se obrneš, se slišijo vsakovrstni jeziki. Tudi Slovencev je precejšnje število.

Zdaj pa nekoliko popišem, kakšna so tukaj dela. Največ delavcev dela po ladjedelnicah, potem je veliko parnih žag in parnih mlinov, še več pa je drugih malih tovarn, ki vse obratujejo s polno paro. Kdor tedaj hoče delati, mu ni potreba biti niti en dan brez dela. Tako tudi oblastvo zahteva, da mora vsak delati, rad ali nerad, samo da je le sposoben za delo. Ako pa kateri noče delati, ga pa vtaknejo v vojaško sukujo. Plače so različne, mislim, da manjše plače ni kakor 38¢ na uro; to so navadni delavci. Kar je pa rokodelcev, pa imajo od 50¢ do $1 na uro. Dela se večinoma 8—9 ur na dan. To se prav lepo sliši, kako so visoke plače. Ali žalostno je poslušati, ker družinski očetje in matere tarnajo in zdihujejo radi draginje. Torej delavcu ne preostane drugega kakor prazne in žuljave roke.

Za prvo silo, mislim, da sem zadosti popisal mesto Portland.

Če se pelješ 15 milj proti zapadu po železnici, se pripelješ v precej prijazno mesto Oregon City. Vem, da je čitateljem še v spominu, ker je pred enajstimi meseci izbruhnila velika stavka v papirnicah in ta stavka je doletela tudi v Camas, Wash. Na veliko veselje delavcev se je pa stavka končala ravno sedaj in v popolno zmago delavcev. Družbe Crown Willamette in Hauley Paper Co. so pripoznale vse, kar so delavci zahtevali. Veliko smo morali delavci težkega prestati v tako dolgem času, ker smo si morali drugod dela iskati, sedaj se pa le vsak veseli, ker bo zopet lahko vsak, če bo hotel, šel na svoje staro delo, katerega je opravljal več let. Kar se pa gre radi stavkokazov, bodo pa zaposleni še vseeno, ker nekaterih starih delavcev ne bo več nazaj na staro mesto. Slovenskih stavkokazov pač ni bilo veliko, to se je pa zahvaliti največ slovenskim društvom, potem tudi nekaterim Slovencem, ker so vsakega, kdor je mislil iti opravljat to judeževo delo, pregovorili za pošteno delo.

Tisočera hvala vsem slovenskim društvenim postajam, katere so nam priskočile na pomoč in darovale za društvene prispevke. Ravno tako bo naše društvo sv. Jožefa št. 76 JSKJ. priskočilo na pomoč, kadarkoli bo potreba.

S tem končam moje male podrobnosti in zaključim vsem organizacijam? Na zdar!

Mihael Stružnik.

A NATION'S STRENGTH IS IN ITS FOOD SUPPLY
Eat Less — Waste nothing
Create a Reserve
AMERICA MUST FEED 120,000,000 ALIES

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Slabotni ljudje

potrebujejo večkrat kako krepčilo, predno se jih ne prime bolezen za trdno in predno še ni prepozno. Vi potrebujete torej toniko, ki bo utrdila ves vaš telesni sestav. Ne odlašajte torej. Nikdar vam ne bo žal, ako poskusite

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski balzam). To zdravilo je znano, kot izborna tonika in pravo zdravilo v slučaju če ste zabasani, če ne morete prebavljati, če vas tare mrzlica, če ste v obče slabotni ali če imate neprilike na jetrih. Mi priporočamo to zdravilo vsem, osobito postaranim in slabotnim osebam. Poskusite ga. Cena 85 centov v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Pismo s fronte

Francija, 12. avg. 1918.

Dragi prijatelj:—

Prej ko Ti nadalje pišem, Te lepo pozdravljam in Ti naznanjam, da sem že prebredel vodo. Zdaj sem na Francoskem, kjer se mi prav dopade, samo ko bi človek znal govoriti ta jezik. Mesto, kjer se nahajam, je zelo lepo; ljudje so z vojaki prav prijazni in nam dajo vse, za kar jih prosimo. Tukaj lahko dobimo vina, kolikor ga kdo hoče, če ima kdo kaj denarja. Vino je poceni; samo dva franka (40¢) steklenica. Kruha in drugih jedil pa imamo vsak dan dovolj; zanaprej pa ne vem, ako bo vedno tako ali ne.

"Glas Naroda" ne morem tusem dobivati, ker se vedno premikamo in ne stojimo nikdar dolgo na enem mestu.

Prosim Te, da mi odpišeš, ako si dobil od mene kako pismo ali dopisnico po 4. juliju.

Pričakoval sem Te, da me obiščeš v campi; tudi jaz sem Te nameraval obiskati, ko Te ni bilo, toda nisem mogel dobiti dopusta. Mislil sem tudi, da bom mogel iti za nekaj dni domov, pa mi ni bilo dovoljeno.

Drugega Ti zdaj ne morem poročati, kot da sem zdrav in tudi vesel. Samo pevsko društvo bi še rad enkrat slišal peti kako slovensko pesem. Boljše pa bi še bilo, ako bi vsi skupaj zapeli kakor takrat, ko si nas Ti učil. Zdaj večkrat pomislim, kako je bilo tedaj prijetno, ko smo sedeli po pevski vaji v kleti pri sodu ječmenovca. Ko smo popeli po par kozarcev, pa smo mo zapeli. Tukaj pa ni nič tega. Ko zjutraj vstanemo, malo molimo; zvečer pa ravno tako. Pa saj veš, kako rad molim in v kakem jeziku. Mislim pa, da bo potem, ko zopet pridem čez vodo, bolj prijetno; tedaj bomo zopet katero zapeli ravno tako lepo kot nekdaj, ali pa še boljše.

Prosim Te, da preskrbiš, da se bo Glas Naroda pošiljal na Mary, ako je doplačala. Meni ga ni treba pošiljati, ker ga ne dobim v roke. Če ga bom hotel imeti, Ti bom pisal.

Piši mi, kako ste se imeli 4. julija v Washingtonu. Kako ste kaj zapeli?

Imel sem tudi že en dopis zložen in sem ga mislil odposlati. Ko sem ga pa nosil pri sebi, mi ga je premočil dež in nisem imel kaj poslati.

Pozdravljam vso Tvojo družino in vsa pevska društva, katera poučuješ. Pa še drugič kaj več. Prosim za odgovor.

Private Gregory Naglich,
Co. K, 52nd Infantry.
American Expeditionary Force.
France.

Nemška megalomanija

Jug. Čas. Urad, Washington, D. C.

Za one naše rojake, ki so še vedno Avstrijaki, Habsburgovci ali jazbeci in kakor se še zovejo ti nesrečniki, ki so poponoma nepoučeni o pomenu in namenu našega gibanja, hočemo navesti nekoliko citatov iz knjige "Gross Deutschland", katero je spisal neki Oto Richard Tannenberg in ki je izšla v založbi Bruna Voglerja v Lipsko-Raschnitz na Nemškem leta 1911.

Tannenberg piše, da nima smisla, govoriti in pogajati se s Čehi in Jugoslovani, ter more pomagati samo **železna sila.**

"Doba pripravljanja je dovolj dolgo trajala, od 1871—1911, štirideset let preračunanega dela na suhem in na morju. Sedaj pa pomeni boriti se v težkem boju, zmagati in osvojiti, dobiti nove dežele za nemške kmete, očete bodočih boriteljev.

Mir je grda beseda; mir med Nemci in Sovani je kot dogovor na papirju med ognjem in vodo. (Stran 18.)"

Vsled tega je tudi treba tolči, osvajati in ponemčevati, kar pa se ne da ponemčiti, se mora izseliti, kajti Gross Deutschland se mora razširiti od jednega do drugega in tretjega morja, toraj tja do Jadrana. Zato se morajo umakniti s poti Slovenci in Hrvati, pa tudi — Italjani. "Mi Nemci imamo na otokih dalmatinske obale mnogo lepše področje (od Trienta in Rive), kateremu manjkajo sedaj samo kulturne uredbe, katere moremo po pravici zahtevati. (Stran 28.)"

"Kranjska, Gorica, Gradiška, Istra in Trst, zatem severna polovica Hrvatske ima istotako pripasti Prusiji. To bi bila pokrajina Suedmark z okrožji Zagreb, Ljubljana in Trst. (Stran 61.)"

Področja južne Hrvatske z otoki in Dalmacija brez področja Neretve z otoki Brač, Vis, Korčula in Lastovo spadajo istotako Pruski pod imenom Nemško Primorje. Upravna okrožja bi bial Senj, Zader in Split. (tran 64.)

Saškemu plemenu Nemcev je odredjeno, da se preselijo v naše južne kraje, (stran 60.), Slovenci Hrvati in Dalmatinci pa naj se preselijo v Srbijo, Bosno in Hercegovino, (ki naj tvorijo Veliko Srbijo), medtem ko bi Italijane pognali v Tunis in Tripolis.

Posest Slovencev, Hrvatov in Dalmatincev v zemlji in hišah se ima preceniti po strokovnjakih po vrednosti, katero je imela v starih časih. Vrednost hiš naj se izplača v gotovini, zemljišča pa z zadolžnicami, katere ima Srbija odkupiti. (Stran 74.)

Potrebni denar za novo ureditev Gross Deutschlanda se bo dobil deloma v 12-miljardnem ruskem dolgu, katerega ima Francija odstopiti Nemčiji. (Stran 73.)

Obalo Jadrana naj se naseli obrežno prebivalstvo Severnega in Vzhodnega morja. (Stran 69.) itd. itd.

Vse to se je čitalo leta 1911 kot šovinistično fantaziranje, v sedanjem času pa so štajerski Nemci in nemčurji sami nasvetovali, da naj bi se izselili Slovenci na Štajerskem v — Srbijo, ako hočejo imeti svojo Jugoslavijo, da bi se tako Nemci polastili naše dežele.

Isto bi se zgodilo tudi s Hrvati in Dalmatinci, da bi prišli Nemci na ta način v posest naše obali, predvsem pa Trsta in Jadrana.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:
JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave, N. E. Cleveland, O.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog $300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do $1,500.000 (en miljon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo vstanovitev novih. Društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna posojila se je obrniti na glavnega tajnika.

Iz Collinwooda.

Smrt je precej razsajala med našimi mladimi. Tako je umrl Edvard Gruek, star 11 mesecev; pogreb je bil 23. avg. — Zofija Gros, stara 7 mesecev; pogreb je bil 26. avg. — Johana Kostelc, stara 4 dni; pogreb je bil 27. avg. — Viktor Friderik Šinkovec, star 6 mesecev; pogreb je bil 27. avg. — Jožef Gregor, star 4 mesece; pogreb je bil 28. avg. — Kristina Poje, stara 10 mesecev; pogreb je bil 28. avg.

Starišem Novak je umrla hčerka Alojzija.

Ponesrečil se je na Lake Shore železnici Anton Anžlovar.

V nedeljo je prejelo prvo sveto obhajilo 245 otrok, t. j. 110 dečkov in 135 deklic.

VLADNA ZEMLJIŠČA V COLORADI ZASTONJ.

Izkažite se s prvim papirjem in dobili boste farmo in lastno hišo.

Zemljišča so običajno namakana, prekopana z jarki, ki so 12 čevljev široki. Zemlja rodovitna, rodi na aker 40 do 50 bušljev pšenice, ovsa, rži, ječmena. Seje se lahko, detelja nemška in rdeča in druga trava. Samo 5 milj od mesta so cerkve, šole in prodajalne. Klima izvrstna. Lepa prilika. Malo na račun, ostalo na 3 do 5 let. Pošljite 20 centov v srebru za mapo od Colorade in razna pojasnila; brez omenjene svote ne odgovarjam na pisma.

H. W. HILTON
1624 Curtis Street, Denver, Colorado.

Mi vstajamo!

(Jug. Čas. Urad. Washington, D. C.,)

Ob priliki proslave obletnice majske deklaracije je objavila "Edinost" naslednji krasni članek:

— Gotovo s polno zavestjo nam je zaklical genijalni pokojni Aškerc v svoji znani pesnitvi: Mi vstajamo! — Današnji dogodki v slovenski domovini pričajo, da nam je zaklical jako proroški duh. Res, tedaj masa Slovencev ni razumela resničnosti Aškerčevega vsklika. Drli in klali smo se med seboj in se zato nismo zavedali, da vendarle — vstajamo...

Niti prosvetljeni duhovi med nami niso mogli pritrjevati blagovestju, ki je je pesnik Aškerc s svojim vsklikom poslal v slovenski svet. Ravno ti ne. — Ker so videli in gledali le našo nesrečo — razstrupljenost naših medsebojnih razmer; videli tolik fanatizem v medsebojnih strankarskih borbah, tako razsulo vsega našega narodnega življenja, toliko osebnega sovraštva, da se jim je prepad, ki se je odprl med brati z različnimi političnimi in kulturnimi nazivanji, po pravici zdel nepremostljiv.

Zdelo se je v resnici, da slovenskega narodnega življenja ni več, ker so razbite prav vse vezi, ki bi je mogle spajati v celoto... Tako je gledalo le veliko pogorišče, le razvaline, le še razbite kosti nekdanjega slovenskega narodnega življenja. Pred očesom je bil izor opustošenja, kakor da je vseuničujoč vihar vseh zdivjanih elementov besnel preko poljan našega življenja, podirajoč vse poboje in možnosti dela za bodočnost naroda. Temna slika, ki ni pa nanjo noben žarek nade v preobrat na bolje.

V glavnem pa je jemalo vsako nado očividno dejstvo, da so ditelji, ki so znali pritegniti k sebi vodstvo naroda, ki so imeli odčilno besedo z absolutno močjo kakega potentata, da so ti činilji ravno na to razdejanost naroda oprli vse svoje načrte in da so asi naroda tako zatemnili pogled, da niti opažala ni dejstva, da oditelji tirajo le svojo politiko, politiko, ki jej koncept ni bil savljen z ozirom na koristi naroda, ne v namen, da bi se narod poitično šolal in jačal, da bi dozoreval in spoznaval, česa sme in more zatevati; marveč so ga tisti voditelji tirali z vsemi demagoškini sredstvi v nasprotno smer: da bi narod ne prišel do izpoznanja svojih pravic in do samozavesti, ki bi ga vsposobljala za krepak, rčan polet.

In tisti voditelji so bili dobri psihologi; poznali so dušo naroda. Ker so hoteli, da Slovencem bodi sovraštvo do v tem ali onem drugače mislečega brata edini cilj, niso postavili narodu nikakega velikega končnega cilja, nobenega ideala...

Ravno zato, ker narod ni imel tega, se je prerival in pehal v medsebojnem trvenju.

Zato je bila slika tako temna, odjemajoča vsako nado. Zato se je tudi prosvitljenim duhom zdela Aškerčeva fanfara le izliv blage, čuteče, hrepeneče pesniške duše. —

In vendar je bil Aškerc s svojim vsklikom — prorok.

Njegovo proročanstvo se vresničuje. Tudi tisti našinci, ki so že obupali nad tem našim narodom, ki so mu definitivno odrekali vsako bodočnost, sodijo o njem danes drugače. Danes vidijo, da je bila le vnanjost slaba, a jedro dobro; da so se pač na površini pemili umazani in smradljivi valovi, da pa je bilo dno na dnu zdravo zenje, iz katerega je že tedaj klilo — vstajenje.

Kakor da je prišlo čudo iz nebes — so zavele preko naših poljan sveže, zdravilne sape.

Danes vidimo pred seboj narod, kakoršen je v resnici: v zdravju in poštenju, z vsemi sposobnostmi za krepak polet — z velikim končnim ciljem pred seboj, s svojimi ideali.

Zato proklinja sedaj čase svoje zmote, ko je zaupal in veroval krivim prorokom, ko se je klal med seboj in ubijal samega sebe, ter pošilja proklestvo na glave tistih, ki so ga zavajali v tako samoubijalstvo.

Naš narod — ozdravlja.

Proces zdravljenja še ni dovršen, ali razvija se s presenetljivo brzino. Zdravljenje povspešujejo uzorni zdravniki, možje, ki hite od kraja do kraja med narod, pozivljajoč ga:

— UJEDINI SE, KAKOR SE JE ŽE UJEDINILA TVOJA PARLAMENTARNA DELEGACIJA!

Poslanci zovejo narod k ujedinjenju, a na veličastnih, impozantnih shodih jim izraža narod v svojih resoducijah enodušno hvalo ravno na tem: DA SO SE UJEDINILI...

Ujedinjen narod z ujedinjeno delegacijo in z velikim ciljem pred seboj: to je sinteza tega zdravilnega procesa, tistega preobrata, tistega prebujenja iz tmine zmot in onemoglosti k jasni luči izpoznavanja potreb in pogojev za našo bodočnost!

Danes moremo pa vsi, tudi nekdanji najhujši skeptiki, vsklikati z Aškercem:

— MI VSTAJAMO!...

O tem govore tudi pojavi izven okvirja našega naroda. Poslanec dr. Korošec je mogel na našem manifestacijskem zborovanju 30. maja govoriti o treh dobah naše deklaracijske politike.

V prvi so nas skušali pregovoriti z lepo in sladko besedo, da bi odnehali od te politike. V drugi, ki jo je poslanec Korošec označil kot zlato dobo, se jej je odprla pot tudi v najvišje kroge. V tretji pa je prišel čas srditih napadov in grožnj.

Intonacijo je dal bivši minister za vnanje stvari, grof Černin, s svojim znanim divjim govorom. Drugorodni naši nasprotniki so pobesneli proti nam. Vse te tri dobe in vse metode prve in tretje so le glasne priče, da mi res — VSTAJAMO.

Doživljamo največje zadoščenje v tem, da se je naš narod v tem minolem letu povspel na tako višino politične zrelosti, da so presenečeni prijatelji in sovražniki. Prvi govore o njem z ljubeznijo in navdušenjem, drugi ne morejo prikrivati, kako jih boli in peče.

Dobili smo TRDNO VERO v svojo bodočnost, v zmago svoje pravične stvari; prišla je v nas zavest moči in veljave.

To je naš triumf, naše zmagoslavje, ki pa nas ne sme omamiti, da ne bi ostali hladni računarji. Kar smo dosegli, nas ne sme zavajati v krivo vero, da je že odpravljena vsaka nevarnost.

Poslanec Korošec nas je opozarjal, da bo drugo leto naše deklaracije leto težkega dela. Sedaj šele bomo morali pokazati, da smo močan narod, ki hoče raztrgati okove, v katere je bil vklenjen do sedaj.

Mi VSTAJAMO, ali VSTALI ŠE — NISMO.

Še bo treba velikih trudov, težkih borb in velike požrtvovalnosti, predvsem pa EDINSTVA MED NARODOM. Ujedinjeni in strmeni v trdne vrste se moramo pripraviti za naporno in veliko delo na dosezanju končnega cilja, ker sicer bi se moglo zgoditi, da bi vstajajoči zopet — padli. Treba, da je vsakdo na svojem mestu celo mož, z jekleno voljo in polno zavestjo, da smo podrli za seboj vse mostove, ki bi mogli voditi nazaj k prejšnjim sistemom in metodam naše narodne politike, da je sedaj pred nami le ena pot, ki vodi — naprej, k cilju k uresničenju našega ideala:

NARODNE SVOBODE in DRŽAVNE SAMOSTALNOSTI.

Če smemo po prvem letu naše deklaracijske politike s pravico in ponosom vsklikati: Mi vstajamo, — pa moramo preko vseh strmin, ki nam bodo še zagrajale naše poti, ujedinjeni v neomajni volji, da ne odnehamo, dokler ne pride čas, ko bomo mogli vskliknit z osrečujočo zavestjo izvršene velike naloge:

— VSTALI SMO!

V boju z vihar-jem in nemškim submarinom.

Zahteve češkega naroda

Po jubilejnih svečanostih v Pragi so poslali Čehi Jugoslovanom naslednjo zahvalo, ki je bila priobčena v vseh jugoslovanskih listih:

Dragi bratje Jugoslovani!

Na jubilejni svečanosti češkega Narodnega Gledišča ste poslali v zlato slovansko Prago toliko svojih najboljših sinov, kolikor jih naša stara prestolica že zdavnaj ni imela časti pozdraviti v svoji sredini.

Proslavili ste z nami naš narodni praznik prisrčno in bratsko, a v teh zgodovinskih dneh smo se združili ponovno v sveti medsebojni prisegi tako čvrsto in nerazdružljivo, da bo ostal ta dogodek trajno uklesan v kamenitih letopisih našega češko- slovaškega naroda.

Vaši predstavniki so prinesli v Prago neštevilno prisrčnih vročih pozdravov od vseh strani vaše prostrane domovine, ki so našli v naših srcih bratski odmev. Vaši časopisi so objavili ob tej priliki toliko krasnih in ganljivih člankov, da smo čutili, da bje v teh dneh z nami na tisoče in tisoče bratskih src vašega naroda. Ni nam mogoče zahvaliti se vsakemu izmed vas posebej, ki ste prihiteli k nam na naše svečanosti, kakor tudi ne vsem vam, ki ste se doma spomnili nas in naših skupnih slavnostnih dnij.

Pozdravljamo vas v vaši krasni domovini in se vam toplo zahvaljujemo za vse, kar nas je v teh nepozabnih dneh tako tesno združilo: za vašo bratsko ljubav, za vse izraze vašega zaupanja v nas, za pozdrave in vaše govore, za drago zagotavljanje, da je naša borba tudi vaša borba in da bomo vstrajali čvrsto v tej borbi, krepko in nerazdružljivo za čast in svobodo svojih krasnih dežel in da bomo z vsakim dnem bolj in bolj obvladali vse zapreke, ki so nas dosedaj delile, nam na škodo, a tujcu na korist.

Verujemo, dragi bratje, trdno v vašo prisego, katero ste nam prisegli, pa smo prepričani, da bomo skupno prebrodili vse zanjke katere nam postavlja naš skupni sovražnik na pot do skupnega cilja.

Danes vemo kakor mi, tako vi in v to globoko verujemo, da tudi naš ni daleč in da bomo prej dosegli svoj cilj, čim složnejši bomo in čim zvestejši eden drugemu.

Praga 10. junija 1918.

Češka Zveza v parlamentu. Češki Narodni Svet. Slavnostni odbor za jubilej Narodnega Gledišča 1868.-1918.

Koliko je veleizdajalcev.

Dunajski napredni poslanec Zenker je napisal v 'Die Wage'' sledeče:

— S kakšno pravico se označujejo vsi ostali narodi kot veleizdajalci in kot društvo brez domovine? Ali ne vidijo ti edini nositelji državne misli da s tem dokazujejo pred celim svetom; da je namreč od 516 poslancev avstrijskega parlamenta samo 161 pravih patriotov in da ostalih 335 neče ničesar slišati o tej državi? —

K temu pristavlja S. Država 7. julija:

— K tej tristopetintridesetorici prištejmo še število njihovih volilcev, pa bodete videli, koliko je v Avstriji onih, ki "nočejo ničesar slišati o tej državi". Trdoglavost Nemcev seveda ne računa s številkami in s stanjem stvari, — kajti, ako bi s tem računali, ne bi padli na tako malenkost, pa kakoršni se nahajajo napram zunaj in znotraj. Nam je drago, da ne znajo računati!...

Borba za svobodo

Koncem junija je začel zasedati hrvatski sabor, katerega zasedanje je z ozirom na našo narodno borbo za osvobojenje in zjedinjenje zelo važno in zanimivo. — Na vsaki seji se kaže nezlomljiva volja našega naroda, da zgradi na principu narodnega samoodločevanja svojo bodočo državo.

V dokaz temu navajamo resolucijo, katero je stavil 27. junija poslanec dr. Pavelić v imenu svojih tovarišev:

1. — Državni sabor kraljevine Hrvatske protestira kot tisočletni predstavnik hrvatskega kraljestva proti temu, da rešujejo madžarska vlada v Budimpešti, avstrijska vlada na Dunaju in njihov skupni minister v Berlinu hrvatsko, oziroma jugoslovansko vprašanje brez vpraševanja in brez pritrjevanja najbolj poklicanega faktorja v tej stvari, to je sabora kraljevine Dalmacije, Hrvatske in Slavonije.

2. — Narodni poslanci na hrv. saboru kot sinovi enega edinstvenega naroda Hrvatov, Slovencev in Srbov zahtevajo, da se reši hrvatsko, oziroma jugoslovansko vprašanje na podlagi narodnega samoodločevanja v onem smislu kakor to danes izjavljajo in priznavajo vse velike in male, svobodne in demokratske države in narodi celega sveta.

Za ta predlog zahtevamo nujnost.

V Zagrebu dne 26. jun. 1918.

Vrline Slovencev, Hrvatov in Srbov.

(Tribunus v Hrv. Državi od 16. VII.) — Mi Hrvati imamo mnogo sprejeti od Slovencev in Srbov. Od Srbov narodno zavest, od Slovencev smisel za narodno organizacijo. Kaj jim naj prinesemo mi? Široko razumevanje narodnega edinstva, ki je naš produkt, naša kreacija in ki spaja vse vrline delov v eno močno celoto. Zavest Srbov, disciplina Slovencev in duh edinstva Hrvatov tvorijo celoto, katero bo svoboda tako zliti, da črez par desetletij ne bomo vedeli, kaj pripada kateremu delu. Samo hladno in trezno naprej!

Država Slovencev, Hrvatov in Srbov.

V "Hrvatski Državi" od 7. junija piše "Tribunus":

— Pop Stipe Vučetić polemizira na dolgo in široko s škofom dr. Mahničem. Misli, da je odkril novo "zvezdo", ker je pronašel, da jugoslovanska deklaracija ne pove, kako se bo imenovala država Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Enostavno: **Država Slovencev, Hrvatov in Srbov!**

Pop Stipe: Vi vprašujete, kako se ima nazivati država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Vidite-li, pop Stipe, vsa velika vprašanja imajo svoj enostavni odgovor, a za vaše vprašanje evo vam odgovora:

Po volji naroda (strinjamo se in podpisujemo z obema rokama, op. uredn.) država Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Amerikanci v ognju.

Z ameriško armado v Franciji, 5. septembra. — Francoske in ameriške čete so zavzele planoto severno od Vesle ter dospele v bližino reke Aisne. Poročajo, da so nekatere patrule tako napredovale, da so dospele na južni breg prekopa. Peta pruska garda se je strahovito vstavljala na črti Monrival-Romain, pa ji vse skupaj ni nič pomagalo.

Z ameriškimi armadami ob Aisne, 5. septembra. — Nemška armada se je umaknila na severni breg reke Aisne. Na južnem bregu so pustili Nemci samo par odelkov strojnih pušk in potrebno moštvo, ki se je moralo žrtvovati, da se je ostala nemška sila umaknila.

Ameriške in francoske čete so le umikajočemu sovražniku neprestano za petami. Z zadnjimi stražami so se vršili vroči boji, kar je zelo zavlačevalo sovražnikovo umikanje.

IŠČE SE

dogarje za delati francoske Claret doge. Jaz plačam $50 za 1000 po 36 in $60 po 42 inčev dolge. Imam izvrsten les. — Max Fleischer, 258 Lewis St., Memphis, Tenn.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združ. državah.

Vojna divja v Franciji.

Ljudje se ne morejo boriti in obenem obdelovati zemljo.

MI JIH MORAMO PREHRANITI!

United States Food Administration

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let nenavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupcih. Zdaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV

ameriški Elixir grenkega vina

ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zaostale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja ženak ali pri majnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklinam itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče antiseptično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januarja 1903 v Calumet, Michigan.

Inkorporirana 11. junija 1906 v državi Mich.,

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisnikar: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELIČ, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium Mich.
LUKAS STEFANEC, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEZ, 268½ First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članic naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geshel, Slovenic Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.

Denarne pošiljatve naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas First National Bank, Calumet, Mich.

Prošnje za novo pristople člane in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefanez, 268½ First Ave., Milwaukee, Wis.

Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

Poročila tajnika

Bratje in sestre! Slavni zbor:

Moje poročilo bi bilo lahko zelo obširno, ako bi hotel poročati vse malenkosti o svojem poslovanju. Ker vem, kako je čas drag na konveniji in vem, da mora biti plačan le z žulji revnega delavca, bodem poročilo naredil kolikor krajše mogoče, ter poročal le to, kar smatram potrebno za konvencijo.

Zadnja konvencije je imela nalogo, da ukrene vse v svoji moči v gospodarstvu za bodoča tri leta. Noben pravično misleči človek tudi ne more zanikati, da ni zadnja konvencija izpolnila svoje naloge.

Zadnja konvencija je bila sestavljena iz članov, kateri so poznali razmere naše organizacije. — Bili so tudi ljudje, kateri so znali soditi pravico od krivice, kateri so se posluževali svojih moči v vseh ozirih.

Torej istega pričakujem tudi od vas. Ako vidite, da je moje delovanje od zadnje konvencije pa do sedaj vredno priznanja, — dajte mi priznanje, v slučaju pa nasprotno. Želel bi pa le, da bi ne bilo tukaj osebnih mrženj. Pričakujem od vas le pravične in pravilne sodbe.

Delo, katerega mi je naložila zadnja konvencija, je bilo težko breme. Breme sem prenašal po poti, katero mi je začrtala zadnja konvencija. Nisem se ogledal ne na levo niti na desno, ne na prijatelja niti sorodnika, ampak spoštoval sem vselej sklepe konvencije, kjerkoli mi je bilo mogoče.

Marsikje je bilo nezadovoljstvo in prigovarjanja zaradi strogega postopanja, ampak ni bilo pomagati: pravila so se morala spoštovati v vseh ozirih.

Breme, katero mi je bilo naloženo na zadnji konveniji, sem — vam kot gospodarjem zopet tu prinesel s podatki, kakšno je bilo moje poslovanje.

Pripomniti moram, da danes tajniški posel pri organizaciji nisо nobene igrače. Kakor se danes posluje pri podpornih organizacijah, bi delo tajnika zahtevalo ne samo navadnega knjigovodjo, — ampak moral bi biti strokovnjak in zraven tega še advokat. Tajniški posel pri organizaciji ni samo navadno knjigovodstvo, ampak tudi poslovodstvo. Vzemimo napri mer:

Konvencija naredi pravila in jih predloži tajniku, rekoč, tako se bo poslovalo, to ti je pot. Ampak stem ni vse urejeno, Tajnik si mora narediti načrt, izdelati razne forme, urediti sistem, da se lahko posluje, da odgovarja zahtevam.

Drugo je, da država zahteva danes tudi od podporne organizacije zanesljivosti in točnosti. — Ako bi hotel tajnik znati vse postave, katere ima država za podporne organizacije, moral bi biti advokat.

Država danes zahteva razen letnega računa, katerega se mora narediti vsako leto, da se naredi tudi letni proračun solventnosti (Valuation report). Naznanjam vam, da to je veliko delo, katero je pa popolnoma nevidno in neznano članstvu. Valuation report izdela strokovnjak, kajti navadni knjigovodja ga ne more izdelati.

Tajnik mora dati strokovnjaku vse podatke, s katerimi je pa veliko dela. — Če se hoče pravilni Valuation report narediti, je treba preračunati vso starost in zavarovalnino, leta pristopa in starost ob času pristopa. To pomeni koliko je v katerem letu, odkar se je organizacija vstanovila, članov pristopilo, katere starosti, koliko znaša njihova zavarovalnina koliko je bilo vseh skupaj v katere letu, v kateri starosti in koliko znaša njihova zavarovalnina.

Ravno tako je treba zopet preračunati umrljivost, koliko je članov umrlo, katere starosti in koliko je znašala zavarovalnina. — Torej to je veliko delo ter zahteva treznosti in paznosti inn veliko časa, predno ga more človek narediti.

Sedanja voja povzroči tudi veliko sitnosti in dela v glavnem uradu. Poročati je treba vojnim oblastim v Washington vse deleže, kateri spadajo sovražnim državljanom. Ne tega dolgo, ko smo morali tudi izplačati več smrtnin na omenjeni urad.

Poročati je treba vse iste, kateri zaostanejo z vplačili asesmenta, ako so v vojaški službi. Zahteva se poročilo, koliko članov na še organizacije je v sovražnih deželah. V bodoče se bode moral tudi izdelati letni račun v državni urad v Washingtonu, kakor v urad države, v kateri smo inkorporirani.

Zrven vsega tega dela smo imeli tudi pet tožb zaradi bolniške podpore, katere so povzročile tudi precej dela in sitnosti.

Vzrok, da so prišle zadeve pred civilna sodišča, so bili štiri izmed slučajev simulanti in eden slučaj, ko je bila bolezen povzročena samovoljno. Rešene so bile tožbe na sledeči način:

Prva: Ana Klanjšek bila je najdena opravljati svoja hišna dela. Sodnik ji je določil podporo do onega dne, ko so jo našli opravljati dela.

Math Majnerich, član društva sv. Roka št. 9, je pohajal po prostorih, kjer se prodajajo opojne pijače. Tožba rešena popolnoma v korist Zveze.

Tretja, Josefina Stimac, najdena opravljati farmarska dela. — Zvezin odvetnik je sklenil pogodbo, da se ji plača podpora do časa, ko so jo našli opravljati dela, pod pogojem, da prestane biti članica SHZ.

Četrta: Alojz Klanjšek, član društva Podp. Zveza Sl. Fantov, štev. 23, pohajal je po prostorih, kjer se prodajajo opojne pijače. Tožba ni prišla na obravnavo. — Odvetnik tožitelja je preklical to tožbo.

Peta: John Champa, član društva sv. Štefana, št. 23. Omenjeni je bil poškodovan od postavnega čuvaja po lastni krivdi. Tožba še ni rešena.

Izprevidel sem potrebo in moral sem prevzeti tudi glavno nadzorovanje bolnikov. Potrebno je bilo, da se naredi nov sistem za nadzorovanje bolnikov. Upeljal sem in izdelal vse potrebno v tem oziru. Izdelal sem dopisnice, s katerimi je društveni tajnik obveščal člane za obiskovanje bolnikov.

Dostavljene dopisnice, v katerih je moral obiskovalec poročati v kakšnem položaju je našel bolnika. Dalje, dopisnice, v katerih je tajnik prijavil bolnika na gl. urad Zveze, tako da mi ni mogel niti eden vnesti, vsak se je moral ravnati po pravilih. In ravno to je držalo simulante od bolniške podpore.

Znano vam je, da je strogo nadzorovanje bolnikov zelo potrebno in ako se hoče to izvrševati, mora poseči glavni tajnik vmes. Društveni tajniki se sploh boje zameriti, drugi so zopet radodarni, nekateri malobrižni itd. Resnica je pa tudi, da so nekateri tajniki zelo pazni ter strogo nadzorujejo bolnike in pazijo, da se ne trati zvezina blagajna in da se podpora plača le istim, kateri so potrebni podpore.

Imeli smo od zadnje konvencije več slučajev, katere sem sam prevzel v nadzorstvo. Neko članico po imenu Josefina Stimac, stanujočo na farmi, o kateri sem poročal, da ej dolžila Zvezo, sem našel spravljati pridelke, dočim je trdila v raznih pismih, da leži na smrtni postelji.

Math Malnar v Ahmeek, Mich., sem našel kosti seno. Omenjeni je imel zadobiti približno za dva meseca podpore, za katero ni nikoli vprašal.

In še drugih več slučajev smo takih imeli, kateri so bili vsi rešeni na isti način. Ko so razni simulanti prišli na sled mojemu nadzorovanju, mislili so si, da je bolje delati, kajti podporo je bolj težko dobiti.

Mislim, da sem naredil svojo dolžnost v tem oziru.

Poslovanje nekaterih društev je danes še neredno. Temu so kriva povečini pravila. Pravila danes dopuščajo vsakemu članu, da ima čas do zadnjega dne v mesecu za plačevanje asesmenta. To je popolnoma nepravilno in se nikakor ne strinja s zavarovalno postavo.

Zavarovalna postava zahteva da mora biti pristojba za zavarovalnino plačana vnaprej. To sem pojasnil večkrat ter prosil društvene tajnike in članstvo, da ukrenejo v tem oziru ter ustrežejo zahtevam. Znano vam je, da v vsakem društvu se dobi nasprotnežev, kateri nalašč nasprotujejo. Društveni tajnik mora v takih slučajih čakati zadnjega dne in potem vzame zopet čas, dokler sklene račun in izdela poročilo. Potem pride asesment v glavni urad teden prekasno.

Zavrovalninski oddelek pa zahteva, da morajo biti knjige sklenjene vsakega zadnjega dne v mesecu. Torej priporočal bi, da se nekaj ukrene v tem oziru.

V mesecu januarju leta 1917 se je odpovedalo časništvu hrvatskega glasila, da jim je nemogoče nadalje oglaševati Zveze pod pogoji, katere je določila zadnja konvencija glasilom zaradi podraženja tiskarskih potrebščin. — Ker glavni odbor ni mogel povišati plače, je list prenehal bti glasilom SHZ. Zadevo smo dali na splošno glasovanje. Rezultat je bil, da je članstvo z veliko večino porazilo predlog. Torej drugega ni preostajalo kakor poslovati z enim glasilom naprej.

V mesecu maju je pa prenehal izhajati tudi slovenski list Narod. Vestnik. Bili smo v zadregi, organizacija brez glasila. Obrnili smo se na več slovenskih in hrvatskih listov s ponudbo ali vprašanjem, ali prevzamejo oglaševanje pod pogoji, katere je določila zadnja konvencija.

Ker pa ni bilo mogoče lista dobiti za isto ceno, je glavni odbor sklenil pogodbo z listom Glas Naroda v New Yorku pod pogoji za $15.00 mesečne plače.

Ista plača je bila dovoljena tudi hrvatskemu glasilu, katero je tudi takoj počelo z nadaljnim oglaševanjem, tako da sedaj imamo zopet dve glasili.

Razmere od zadnje konvencije so se zelo izpremenile, kar me je privedlo do tega, da sem bil primoran vprašati za povišanje moje plače. Nisem se rad podal do tega koraka, ali ni bilo pomagati. Preostajalo ni drugega, kakor vprašati za povišanje plače ali sa iskati boljše službe.

Glavni odbor je to pripoznal ter sklenil, da se stavi predlog članstvu na splošno glasovanje za povišanje plače. Tudi članstvo je pripoznalo to ter glasovalo s tri četrtinsko večino za povišanje, kar mi je bilo v popolno zadovoljstvo.

Torej sedanja plača tajnika je $90.00 mesečno. Če eden natančno preračuna, lahko uvidi, da je ta plača še zelo nizka, ako se jo primerja drugim delavcem, in ako se računa na stroške, katere ima tajnik.

Znano vam je, da ima glavni tajnik vselej priložnost potrošiti razne svote. Pridejo razni potovalci v urad ogledati si naše poslovanje, s katerimi se tudi vselej mora nekaj potrošiti. Tajnik ima vselej izrednih stroškov.

Kar se tiče članstva, mislim da se je v Zvezi naredila lepa sloga in zadovoljstvo. To je razvidno iz tega, da tudi ni ene kritike ni bilo od zadnje konvencije od strani članstva.

V glavnem uradu je povečini vse v lepi slogi, brez vsakega strankarstva ali politike. Prišlo je včasih do mlih kritik, katere so se pa mirno poravnale, izvzemši enega slučaja, katerega vam tukaj pojasnim, ker mislim, da sem bil oškodovan.

Dnevnice za seje glavnega odbora so bile plačane vsem, kateri so prisostvovali sejam, izvzemši glavnega tajnika. Vse redne ali izvanredne seje so se vršile med peto in deesto uro popoldne. Ta čas sem smatral za svoj prosti čas. Drugo je, da do se daj je bilo vselej v navadi, da je bil tajnik opravičen do dnevnic kakor kateri drugi uradnik. Dalje ne vidim nikjer v pravilih, da bi bil tajnik izvzet. Torej po moji sodbi se smatram opravičenim do dnevnic kakor kateri drugi uradnik.

V premoženju napram vsem tem kritičnim časom je pa Zveza vendarle lepo napredovala. Premoženje od zadnje konvencije se je podvojilo, kar smatram za lep napredek. Napredovali smo tudi nekoliko v članstvu, vendar pa ne kakor se je pričakovalo. Vzrok temu mislim, da je sedanja vojna.

Torej tukaj vam bodem poročal povprečni račun o napredku

Premoženje dne 31. decembra 1915:

Smrtninski sklad	24.323.23
Rezervni sklad	149.30
Poškod. sklad	1.299.60
Bolniški sklad	1.377.04
strošk. sklad	1.355.13
Skupaj	28.504.30

Prejemki od dne 31. decembra 1915 do dne 30. junija 1918:

Smrtnin. sklad	50.741.66
Rezervni sklad	393.40
Poškodn. sklad	1.718.60
Bolniški sklad	28.612.52
Strošk. sklad	10.035.43
Skupaj	91.501.61

Izplačali smo od 31. decembra 1915 do dne 30. junija 1918:

Smrtnine	26.327.42
Rezervne podp.	140.00
Odškodnine	2.050.00
Boln. podpore	26.059.39
Raznih stroškov	9.535.17
Skupaj	64.111.98

Premoženje dne 30. junija 1918:

Smrtninski sklad	48.337.47
Rezervni sklad	402.70
Poškodn. sklad	968.20
Bolniški sklad	3.930.17
Stroškovni sklad	1.855.39
Skupaj	55,893.93

Napredovali smo:

Smrtn. sklad	24,414.24
Rezervni sklad	253.40
Bolniški sklad	2.553.13
Stroškovni sklad	500.26
Skupaj	27,389.63

Nazadovali smo v poškodninskem skladu 231.40.

Pregled čistega napedka:

Premoženje dne 31. dec 1915: 28.504.30.

Dolg na neizplačanih smrtninah 2.994.32.

Čisto premoženje 25.509.88.

Gotovina dne 30. junija 1918: 55,893.93.

Dolg na neizplačanih smrtninah: 3,837.75.

Čisto premoženje 52,026.18.

Čisti napredek od dne 31. dec. 1915 do dne 1. julija 1918: $26 546.30.

Izkaz članstva:

Število članov dne 31. decembra 1915 — 1514 članov.

Skozi isto dobo je pristopilo 408 novih članov.

Suspendiranih in umrlih je bilo 275 članov.

Torej napredovali smo za 133 članov.

Število članov dne 30. junija l. 1918 — 1647.

Sibirija in svetovna vojna

I.

Požrešni plameni svetovne vojne so posegli tudi preko Urala in puščave gobi ter zanesli požar tudi v osrednjo in zapadno Sibirijo. Izid boja tamkaj sicer ne bo odločilnega pomena, vendar pa gotovo velikega upliva na usode vojskujočih se narodov.

Ko se je sesedel carski prestol, so Romanoviči zaman obračali svoje pričakujoče poglede proti Sibiriji. Niti ena gubernija ni imela poželjenja igrati ulogo francoske Vendee. V kolikor je znano, se je tudi Sibirija z drugimi provincami vred izpremenila v — republiko.

Ko so prišli v Petrogradu in v Moskvi na krmilo boljševiki, se je domnevalo, da bo zašla tudi Sibirija v boljševiški tek. Pa tudi če bi se bilo zgodilo nasprotno, bi zunanji svet ne izvedel tako kmalu kaj o tem, kajti vlada sovjetov se je nahajala v posesti brzojavov in kablov.

Z mirom, katerega se je sklenilo v Brest-Litovsku, pa je postala Sibirija pozorišče velikih preobratov.

Sprva je bilo čuti o nemških, nemško-avstrijskih in madžarskih vojnih jetnikih, ki so skušali spraviti deželo pod pikelhavbo ter o njih bojih z vojnimi jetniki iz slovenskih kronovin Avstro-Ogrske. Nato so nastopili Čeho-Slovaki in konečno so prišle tudi čete zaveznikov.

Kako pa nastopa večina sibirskega prebivalstva proti temu sporu popolnoma tujih elementov? V kakem razmerju se nahaja to prebivalstvo proti političnim strankam v Rusiji?

Nikdo ne more reči tega z gotostjo, kajti vsi viri so skaljeni ter tečejo razen tega še zelo počasi. Lahko pa dobimo par opornih točk, če si ogledamo deželo in narod.

II.

Sibirija je skoro še enkrat večja kot so Združene države. Zavzema preko pet miljonov kvadratnih milj, a večji del tega velikanskega ozemlja ni še videlo človeško oko ter ga tudi ne bo nikdar videlo. Na severu sega Sibirija daleko preko polarnega ozemlja, kjer je najti le par raztresenih ribiških vasi ob rekah. Na jugu pa se raztezajo puščavam podobne stepe, v katerih je najti le neznatne oaze.

Narodno gospodarsko sestoja Sibirija iz treh velikih pasov:

Iz gorskega pasu v Uralu, ki pa oficijelno ne spada k Sibiriji ter iz Alraja in Transbajkala.

Poljedelsko ozemlje se nahaja med 55. in 58. stopnjo širine ter je dolgo 3.500 milj ter 250 milj široko. Geološko je ta pas nadaljevanje črne zemlje v južni Rusiji. To ozemlje predstavlja sibirsko žitnico, vendar pa je obdelan le majhen del. Pogosto nastopi suša in ta ima zap osledico lakoto, kajti umetno namakanje je za prebivalce Sibirije še vedno knjiga s sedmimi pečati.

Temperatura sega do 50 stopinj Fahrenheita pod ničlo do 114 stopinj nad ničlo. Živina ne uspeva prav posebno na teh stepah. Včasih pogine vsled mraza cele črede.

Severno od poljedelskega pasu sega gozdni pas. Iztočno ležijo Taiga ali pragozdovi z velikimi močvirji.

Železnica teče na različnih mestih skozi Taigo, vendar pa se dotika le roba severnega gozdnatega pasu. Čiščenje se vrši na primitiven način, potom požiganja. Ta gozdni pas obsega nekako 60 milijonov akrov.

S trgovskega stališča je poljedelski pas najbolj važen. Sredi tega pasu stoji mesto Omsk, sibirski Čikago. Mesto leži ob Irtiču, reki, ki je skozi 15,000 milj plovna. Štirje glavni predmeti izvoza so: surovo maslo, meso, kožuhovina in kože.

Transsibirska železnica je pospešila rast mesta, dasiravno leži kolodvor cele tri milje od pravega mesta. Pred otvorjenjem železnice je štel Omsk 37 tisoč prebivalcev, a leta 1913 jih je imel že 100 tisoč. Omsk, ne pa Tomsk ali Irkutsk je mesto bodočnosti v Sibiriji.

III.

Prebivalstvo Sibirije se ceni na 10 do 11 milijonov ljudi. Večji del prebivalstva obstaja iz potomcev kaznjencev in prognancev. Domaać plemena pedstavljajo le majhno skupino. V zapadni in srednji Sibiriji je mogoče 100 tisoč Tartarjev in ti so povečini mohamedanci. Kirgizi, Kozaki in Sibirijaki — potomci prvih priseljencev, ki so se pomešali z domačini, — se pečajo vsi z živinorejo. Kirgizi so preostanek starih, turško-mongolskih tolp, ki so hoteli ob gotovem času preplaviti celo Evropo. Pozneje pa so jih Kozaki vedno bolj potiskali nazaj ter jih končno podjarmili. Današnji Kirgizi žive v jurtah ali šotorih iz klobučevine ter se pečajo z živinirejo.

Ob Bajkalskem jezeru stanujejo Burjati in pri Barnaulu in Minusinsku Kalmiki.

Ti so nomadi in vsi napori ruske vlade, da jih izpremeni v poljedelce, so ostali brezuspešni. — Carjeva vlada je zgradila s precejšnimi stroški uzorno farmo in poljedelsko šolo na robu puščave Gobi, a ni našla nikake protiljubezni pri nomadih. Konec pesmi je bil ta, da je agentura neke ameriške tvrdke za poljedelske stroje kupila to farmo.

Severno od Bajkalskega jezera v guberniji Jakutsk stanujejo — Tunguzi. Ostjaki in Samojedi. Preživljajo se z lovom in ribolovom.

Kozaki so zavzemali pod režimom carjev neko izjemno stališče. Vsak Kozak, ki se je naselil v Sibiriji, je dobil v srednji Sibiriji 60 akrov, ob obalah jezerov pa sto akrov. Kozaki so imeli vojaško organizacijo ter stali pod oblastjo svojih hetmanov. Razdeljeni so bili v tri razrede:

Prvi so bili mladeniči, ki so v starosti 18 let nastopili triletno vojaško službo. Drugi so bili oni, ki so pričeli služiti šele z 21. letom in tretji rezervisti, ki so najmanj pet let aktivno služili.

V zapadni Sibiriji tvorijo Kozaki dobro desetino celokupnega prebivalstva.

Večino prebivalstva tvorijo — kot že omenjeno — jetniki in njih potomci. Med leti 1823 in 1898 se je pregnalo v Sibirijo 700 tisoč oseb in z njimi jih je šlo 216 tisoč prostovoljno.

V iste času se je poslalo v Sibirijo 187 tisoč zločincev, s katerimi je šlo 107 tisoč oseb.

Sibirci so živahno protestirali proti nadaljnem odpošiljanju kaznjencev in gibanje je zavzelo tak obseg, da je izdala carska vlada leta 1900 postavo, potom katere sme poslati v Sibirijo le politične in verske zločince. Te postave pa se ni vpoštevalo. Med leti 1898 in 1812 se je poslalo v Sibirijo — 160 tisoč oseb, vključno revolucijonarje iz leta 1905.

Carjev režim si je na vse mogoče načine prizadeval, da napoti svoje mužike k izseljevanju v Sibirijo. Kmet je dobil prosto vožnjo zase, svojo družino, živino in premično lastnino. V Sibiriji je dobil vsak možki član družine štirideset in pol akrov zemlje. Dobil je nadalje predujem za pokritje ovratnih stroškov v prvem letu. Prva tri leta mu ni bilo treba plačevati nikakih davkov, nadaljna tri leta pa le polovico davkov. V prvih treh letih ni bilo vojaščine obveznim članom družine treba odriniti k svojim polkom.

Kljub temu in drugim ugodnostim se je naselilo med leti 1870 in 1890 le nekako pol milijonov mužikov. Dovršenje železnice pa je tudi pospešilo izseljevanje v Sibirijo in med leti 1893 in 1901 se je izselilo v Sibirijo 1.318,000 oseb. Svoj višek je doseglo izseljevanje leta 1908, ko se je izselilo 758 tisoč oseb.

Suše in slabe letine naslednjih let pa so imele za posledico reakcijo v tem oziru. Leta 1910 je znašalo izseljevanje le še 322,950 oseb in leta 1911 — le 226.000. Od teh pa se jih je 80,000 zopet vrnilo domov.

Ponavadi noče iti Rus dalje kot do gubernije Tobolsk.

Ruski kvekerji, to je razkolniki ter Finci, Poljaki ter Židje so se nahajali med prvimi izseljenci v Sibirijo.

IV.

Industrijalni razvoj Sibirije je popolnoma zaostal.

Tam vladajo še vedno časi rokodelstva, ki pa ni kaj dobičkanosno. Nasprotno pa zapazimo čudno prikazen, da rokodelec ni stalno nastanjen na enem mestu, temveč da potuje naokrog v skupinah po dueat ali več. Te skupine se imenujejo arteli in med njimi vlada komunizem, kajti ves zaslužek se razdeli na enake dele. Celo voditelj takega oddelka, artelčik, ki dela proračune tek sklepa kontrakte, ne dobi več kot ostali.

Če potrebuje kdo le enega rokodelca, naprimer za postavljenje okna, ne prevzame artelčik nikake odgovornosti za kakovost izvršenega dela, vendar pa jamči za poštenost svojega moža, kar je tudi nekaj vredno.

V Sibiriji igra še vedno veliko ulogo hišna ali domača industrija.

Preja in tkanje lanu, izdelovanje čevljev iz klobučevine ter zimskih sukenj iz ovčjih kožuhov, — nadalje vsa kolarska in kovaška dela predstavljajo hišno delo, seveda v majhnem obsegu in brez pomočnikov.

Industrijalne delavce v modernem smislu je bilo najti le v Krasnojarsku, v carskem žganjekuhu ter nadalje v tvornicah za steklo, opekarnah in žagah.

Železnica in pomoli so imeli seveda zaposleno veliko armado delavcev. Dnevna plača za delavce na progi in na pomolih je znašala pred vojno nekako tri Onis ali 50 centov. Izurjeni delavci pa so bili boljše plačani in če je kdo kaj razumel o knjigovodstvu, je dobil lahko $25.00 na mesec s celo preskrbo.

Pretežna večina slovanskega prebivalstva v Sibiriji obstaja, — kot smo videli iz kmetov, ki so prinesli s seboj staroruski komunalni sistem, takozvani Mir.

Zemlja je last občine in vsaka družina dobi hišo in dvor ter sto desetin zemlje z nadaljnimi petimi desetinami za vsakega možkega člana družine.

Del zemlje služi kot občinski pašnik. Kmet sme dati odkazano mu zemljo v najem, a je ne sme prodati. Vsakih petnajsti let se izvrši novo razdelitev zemlje, da pride na ta način do svoje pravice tudi novo vzrasla generacija.

Glavar občine je selski starosta, katerega se izvoli za dobo treh let. Značilno za sibirskega kmeta je, da ne pride nikdar do kakih volilnih bojev, temveč je treba nasprotno kandidate za tak urad naravnost privleči za lase. To je tudi vzrok, da se je oproščene vojnike jetnike tako hitro postavilo v urade in dostojanstva.

Sibirski kmet, če sploh zna pisati in čitati, se ne peča rad s tem. Starosta je pred vsem odposlanik svoje občine, katero mora zastopati pri različnih vladnih uradih ter v družbi z drugimi občinskimi delegati. Nadalje mora odobriti potne listine ter poročati glede krajevnih spornih in zadolžnih vprašanj.

Po ustavi Mira je vsaka družina obvezna za vsak prestopek in vsako obveznost vsakega svojega člana. Civilno-pravne slučaje, izključno tožbe do 1000 rubljev, se spravi pred mirovnega sodnika. — Mirovi Sudje.

Politična brezbrižnost sibirskega mužika je razvidna najboljše iz dejstva, da ne pozna nobenih Zemstev kot jih pozna kmet v evropski Rusiji. Njegovo politično in zemljepisno znanje o Rusiji — neglede na druge dežele — je izvanredno pomanjkljivo in ponavadi slično ničli.

Vsled tega je domnevati, da se bo sibirski mužik v sedanjem sporu strank postavil na stran onega, katerega bo — zadnjega poslušal.

Aretiran radi vojaške obveznosti.

Thomas Gurkiswich iz Houghtona, Mich., je bil prijet v Milwaukee, Wis., ter poslan s stražo v Fort Sheridan kot dezerter, ker ni izpolnil svoje izpraševalne pole radi vojaške obveznosti.

John Lucick se zelo boji vojaške suknje. Pred enim mesecem je bil poslan v Columbus vežbališče, toda je skočil iz vlaka ravno predno je vlak pripeljal na postajo v Columbus. Prijet je bil takoj ter poslan v Milwaukee, odkoder je bil poslan v Fort Sheridan z vojaško stražo.

Pri spahnenju in zdrobljenju

vdrgnite takoj z Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER

V rabi že 80 let pri slovenskih družinah in priljubljen kot domače zdravstvo.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra

35c. a 65c. v lekarnah in zaloge od

P. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Iz naše krvave zgodovine

—ooo—

GOVOR LJUBLJANSKEGA ŽUPANA IVANA HRIBARJA, KI GA JE IMEL V DUNAJSKI POSLANSKI ZBORNICI 16. MARCA LETA 1909.

—ooo—

(Nadaljevanje.)

Ta del izpovedbe lajtnanta Mayerja, ki govori o kamnih v Miklošičevih in v Frančiškanskih ulicah, je, gospoda moja, edina njegovih depozicij, ki ne govori direktno proti njemu.

Razvideti je namreč tudi iz izpovedi vojaštva, ki je stalo poč njegovim poveljstvom, da so bili v Miklošičevih ulicah vrženi kamni. Kaže se, da ni bilo mnogo kamnov, ker ni bil nobeden izmed vojakov količkaj resno ranjen. — Tudi so vojaki govorili le o tem, da je bilo dvoje, troje, pet in več kamnov zagnanih, kar dovolj priča, da celo tu, na najnevarnejšem mestu še govora ni o dežju kamenja, o katerem je pravil c. kr. vojni minister v delegaciji.

Tisti del izpovedi, ki govori o kamnih iz prvega in iz drugega nadstropja Pogačnikove hiše — lajtnant Mayer je imenoval hišo med Urbancem in novo stavbo — ne sme ostati nezavrnjen. Ne eden njegovih vojakov ni tega videl, pač pa sta baje bobnar Al. Reichvater in pešak Marko Ebner videla, da so prileteli kamni iz nove stavbe Ljudske posojilnice in sicer govori prvoimenovani o — dveh, drugoimenovani pa o treh kamnih.

Izpoved imenovanih vojakov potrjuje nekako izpoved osmošolca Zvonka Pirnata, ki je nekako ob polu 9. zvečer — prišedši iz hotela Union — videl četo vojakov, ki so cevi svojih pušk obračali proti tretjemu nadstropju nove hiše Ljudske posojilnice.

Iz izpovedi bobnarja Al. Reichvaterja, o katerih bom še pozneje govoril, se sicer razvidi, da je bil mož tisti večer bolj mirne krvi kakor lajtnant Mayer in se zato sme njegovim trditvam priznati več vere, kar naglašam zategadelj da rešim čast v Pogačnikovi hiši prebivajočim strankam, glede katerih je popolnoma izključeno, da bi bile zmožne dovoliti si metanje kamnov iz oken svojih stanovanj na vojaštvo.

Oni večer so namreč tam stanovali v prvem nadstropju okrožni zdravnik dr. Peter Košenina in hišni posestnik Alojzij Pogačnik; v drugem nadstropju oficijalova vdova Marija Vrančič in revidend deželne naklade Anton Semič.

Domnevanje, da so bili vrženi kamni iz nove stavbe, kamor lahko pridejo ljudje, ki se jih ne da kontrolirati, je na sebi bolj verjetno, kakor da so leteli kamni iz obljudenih hiš.

— Pri Frančiškanskih ulicah — pravi dalje izpoved lajtnanta Mayerja, — sem vsled metanja kamnov dal puške nabiti pa iz humanitarnih nagibov nisem pustil streljati, ker je bilo med množico mnogo žensk. Obrnil sem se na to nazaj in šel čez prazni Marijin trg na frančiškanski most kjer so bili ljudje.

Množico sem potisnil na desni breg Ljubljanice in sem se na koncu mostu ustavil. Tudi tu so nas obmetavali s kamni in sicer iz Šolskega drevoreda, kjer je bila največja množica. V Stritarjevih ulicah je bilo malo ljudi, na Francovem nabrežju najmanj. Na lastne oči sem videl, da so prileteli kamni pred nas, oziroma bili vrženi iz množice. Števila ne morem imenovati nobenega.

Ali vam, spoštovani gospodje, ne priča ta odstavek izpovedi lajtnanta Mayerja, da je imel namen streljati, da je hotel kri prelivati in da je v to svrho tudi storil vse pripravo?

Posl. Marekhl: To je nezaslišano! To je nezaslišano očitanje!.. Vi niste izpolnili svoje dolžnosti!

Kdo pravi to? — Pustite me govoriti! Dokazati hočem to očitanje iz njegovih izpovedi. Reče, da iz humanitarnih nagibov ni dal streljati v Frančiškanskih ulicah, ker je bilo med množico — mnogo žensk. Da bi pa tam v cevi pušk vtaknjene patrone ne počivale v ceveh, krenil je — kakor sam priznava čez prazni Marijin trg — proti frančiškanskemu mostu, kjer so bili ljudje.

Vprašam:

Kaj ga je moglo gnati razpoditi ljudstvo z itak za promet zaprtega mesta?

(Med poslancema Marekhlom in Burivalom nastane prepir.)

Prosim, gospoda moja, pustite me govoriti. Mogel bi bil.. (Medklici) Gospod predsednik, prosim napravite mir....

Mogel bi bil enostavno ostati ob Miklošičevi cesti, če je že zapustil odkazano mu stajališče. Z razganjanjem na Francovem mostu zbranih ljudi je hotel očividno doseči, da bi se ljudje pozabili do — neprevdarjenih dejanj. Pa tudi to se mu ni posrečilo.

Pravi sicer, da je bil njegov oddelek tudi u obmetan s kamni, pa more le dostaviti, da je na lastne oči videl prileteti kamne le pred — vojaški kordon.

Tudi trdi, da je bil obmetan s kamni samo iz Šolskega drevoreda, kjer je bila največja množica in dostavlja:

— V Stritarjevih ulicah je bilo manj ljudi, na Francovem nabrežju najmanj...

Proti tej trditvi stoje izpovedi drugih prič — pred vsemi izpoved deželno vladnega tajnika dr. Fr. Mathiasa, — iz katerih je razvidno, da je bilo v Šolskem drevoredu malo, na Francovem nabrežju ob tistem času mnogo ljudi.. Kako nedolžne so bile demonstracije v Šolskem drevoredu priča okolnost, da od vojaštva — pod poveljstvom lajtnanta Mayerja — ni bil nihče od kakega kamna zadet, kar tudi soglaša s prej navedenimi izpovedbami posamičnih vojakov.

Toda lajtnat Mayer je imel očitno namen, povzročiti krvoprelitje in je hotel ta svoj namen na vsak način izvršiti.

Obrnil se je zato proti demonstrantom v Šolskem drevoredu.

Čemu? — vprašam.

Po vojaških pričah je dokazano, da je iz Šolskega drevoreda proti oddelku lajtnanta Mayerja priletel le en kamen ali dva in padla sta, kakor priznava lajtnant Mayer sam, pred vojaškim kordonom na tla. Večina vojaških prič in vse civilne priče trde, da demonstrantje v Šolskem drevoredu sploh niso kamnov metali in da je priletelo nekaj kamnov od Prešernevega spomenika, da pa so obležali na desnem obrežju Ljubljanice.

Meni samemu je lajtnant Mayer, ko sem po nesrečnem dogodku prišel na lice mesta, rekel, da je bil v nevarnosti vsled metanja — kamnov "celo od nasprotne strani", kakor se je izrazil.

Če se vse to uvažuje in se spominja na prejšnji del izpovedi lajtnanta Mayerja, da pri Frančiškanskih ulicah iz humanitarnih nagibov ni streljal, ker je bilo mnogo žensk, potem je jasno, zakaj je smrtonosne cevi obrnil proti demonstrantom v Šolskem drevoredu. Najbrž je bilo v tej množici manj žensk, vsled česar so ugasnili humanitarni pomisleki lajtnanta Mayerja.

Posl. Marekhl: To je brezprimerno cinična sofistika!

To je prav lahko sklepati iz izpoveli lajtnanta Mayerja.

Toda poslušajmo lajtnanta Mayerja dalje:

— Metanje kamnov me je napotilo, da sem krenil na stran in dal povelje 'streljati'. Med krenjenjem se je množica v polukrogu umaknila v Šolski drevored, tako da je bila množica v ulici 15 do 20 metrov oddaljena. —

No, spoštovani gospodje, iz tega bodete spoznali, kako nedolžna je bila demonstracija, zakaj če so bili demonstrantje po izpovedi lajtnanta Mayerja oddaljeni od vojaškega kordona 15 do 20 metrov, potem je vendar čisto izključeno, da bi bili akcijsko zmožnost vojaštva ovirali ali preveč utesnjevali, kar ima po paragrafu 72 službenega reglementa ad marginalna številka 516 veljati kot vzrok za rabo orožja.

Lajtnant Mayer priznava torej v tej svoji izpovedi sam, da ni — imel nikakega vzroka in podpisuje s tem sam obsodbo svojega lah komiselnega ravnanja.

— Zapoved 'streljati' sem dal med kretnjo, — pravi lajtnant Mayer dalje, — tako da je moštvo na levem krilu že streljalo, ko se je desno krilo še obračalo. —

Med vami, spoštovani gospodje jih je mnogo, ki so sami služili pri vojakih in ki natanko poznajo predpise službenega in vežbalnega reglementa. Kake nazore bodo ti gospodje tovariši imeli o disciplini vojaštva, ki že strelja na povelje 'streljati' in med kretnjo, ne d bi čakalo poprej na znamenje 'naskok', kakor je predpisuje marginalna štev. 518 mnogoimenovanega par. 72. služebenega reglementa I. del in ne da je bilo dano znamenje za streljanje.

Znamenju za naskok in znamenju za streljanje sledi še povelje 'Feuer'. Moštvo, ki v mirnih časih pri nevarni demonstraciji proti sodržavljanom lastne države tako postopa, zasluži brez dvoma najostrejšo kazen in oficir, ki mu je zapovedoval, gotovo tudi ne pohvalnega dekreta.

Velecenjeni gospodje!

Priznali mi bodete, da mora tudi lajiku dovoljeno biti, si napraviti samostojno sodbo o taki stvari kakor je bila prav kar razpravljana, o sem storil tudi jaz.

Ker pa sem se bal, da je ta sodba morda preveč subjektivna, sem si štel v dolžnost obrniti se do nekega visokega oficirja naše armade s prošnjo, naj mi pove svoje mnenje o postopanju lajtnanta Mayerja.

Ta visoki oficir je bil tako prijazen in je to storil. Njegova sodba, ki jo bom prečital, je jako zanimiva. Glasi se dobesedno — (čita):

— Držati se je tega, da za presojo, če je bilo streljanje potrebno in zakonito dopustno, sme biti merodajna samo situacija na prostoru, kjer se je streljalo, nikakor pa ne dogodki in situacije v drugih ulicah in mestnih delih.

Dokazano je že, da se ni zgodilo nobeno dejansko žaljenje in nobena poškodba vojaštva s kamni ali na kak drug način.

O kakih nevarnih grožnjah sploh ne more biti govora. Neoboroženo, sploh neštevilno občinstvo, obstoječe iz mož, mladih fantov, žensk in otrok se vendar ne more smatrati kot nevarna grožnja, samo zato, ker je bilo navzočno, ker je delalo hrup in ni moglo takoj izginiti.

Hrup in razburjenje navajati kot opravičbo, da so bili neoboroženi, umikajoči in bežeči ljudje postreljani, to je — milo rečeno, — nedopustno. Tudi možnost subjektivnega domišljanja o nevarnem položaju vojaštva se mora zanikati, ker sploh ni bilo sredstev za grožnje in jih ni bilo videti.

(Pride še.)

Samostanska zgodba

Spisal dr. **Ivo Česnik.**

I.

Pater Gervazij je sedel na samostanskem vrtu, tam v kotu je sedel med lovori ter gledal po dolini, ki je ležala pred njim kakor na dlani, vsa lepa in blagoslovljena, obsejana od toplih solnčnih žarkov, odeta v pinijevo cvetje in zelenje. Reka se je ovijala njenih grudi, dahtečih vinogradov, nizkih gričev. Nevesti je bila slična dolina, nevesti na poročni dan. Kako krasno je bilo njeno pisano krilo in njena mehka volnena jopica, kako žareče njene bistre, čarobne oči!

"Oh, dolina, moja draga domovina", je vzdihnil pater Gervazij ter si pogladil sivo brado, "moja radost, ponos dežele! Ni je doline, ni kraja na svetu, podobnega tebi, ni cvetja, ni zelenja kot je tu. Vsemogočni te je pobožal ob stvarjenju z ljubečo roko in angeli so ti peli sladke melodije. In navzela so se brda teh glasov, navžile so se jih brajde, napili vinogradi in ljudje. Vse je sveže, mladо, le jaz sem betežen, slaboten in reven, da ne morem služiti Gospodu, kot sem služil v mladih dneh in v zreli moški dobi."

Težavno je mislil pater Gervazij in težko govoril, ker ga je pred dvema mesecema zadela v desno stran kap, ko je šel v gore pridigat. Na nosilih sta ga prinesla dva moža v dolino in s solzami v očeh sta ga izročila bratom in očetom v samostanu. Pater Bernardin, mlad kapucinec, milega obličja in usmiljenja polnih oči, je bdel ponoči pri bolniku in mu dajal gorke obkladke, ga kopal ter molil zanj. Vračale so se bolniku moči, a vrniti se niso hotele. Vstati je pač, a ni mogel maševati, pridigati ter spovedovati. Po bergljah je lezel čez dan na vrt in tam molil ter se pogovarjal s ptički in čebelami, bral svete knjige in — gledal po dolini ter obhodil vse gredice, posajene s krompirjem in fižolom, kumarami in špargelji, hodil je ob dolgih vrstah cipres, oranž, akacij in hrušk, pod latniki je hodil in se čudil obilnemu grozdnemu zarodu.

Pater Gervazij je videl dolino, obilo blagoslovljeno, in iz srca se mu je izvila zahvalna molitev:

"Velik si, o Gospod, in dobrotljiv! Že dvajset let nisi tako bogato poškropil brajd, vinogradov in latnikov. Zahvaljen bodi vekomaj!"

Molil je zahvalnico Bogu, molil za srečo ljudstva, ki mu je bilo drago, kakor punčica lastnega očesa. Med njim je bil rojen, zanj in njegove duše se je trudil. Zgodaj, zgodaj je sklenil, da bo služil le Bogu v tihi samoti, da bo osrečeval le druge ter pozabil popolnoma nase. Tej misli je ostal zvest tudi, ko je dozorel njegov um ter je zadehtelo pomladno cvetje njegovega življenja. Z molitvijo in postom je utrjeval svojo voljo ter odganjal skušnjave, s premišljevanjem verskih resnic se je poglabljal v krščansko mistiko. Ljudstvu je govoril tako lepo in vzvišeno, s takim ognjem, da je drhtelo ob njegovih pridigah. Koga je gnala dolžnost in zapoved, je hodil po dolini ter lečil duševne in telesne rane. Vsak starec ga je poznal, vsak otrok mu je hitel poljubljat roko. Pravili so, da je svetnik. Samostanski bratje so ga ljubili in spoštovali kakor svojega očeta in pater gvardijan se je pogosto ž njim posvetoval v težkih urah. Ljudstvo je prihajalo v trumah v samostansko cerkev na božjo pot častit Marijo, ki se je ozirala milosti polna z velikega oltarja, in iskat duševne tolažbe. Prikupil se je ljudem samostan na hribčku, ki so okrog njega čepele ponižne hiše, kakor bi se tiščala deca krila ljubeče matere; prikupil se je samostan, ki se je oziral na desno in levo v nedogled, ki so mu za hrbtom ležali veliki skladi skalnatoapnenih hribov, ki so se pred njim dvigala slemena vinskih goric.

"Dobro ljudstvo prebiva v dolini, blagoslovljeni od božje roke. A bojim se zanj, da ga ne preslepi zvit sovražnik z laskavo, sladko besedo. Življenjska vrata so odprta na stežaj, da je treba samo vstopiti ter sesti k bogato obloženi mizi. Veliko boljše bi bilo včasih, da bi jih moral odpirati z znojem. Trdo delo zariše ostre črte v obraza, okrepi mišičaste roke, napne telesne sile; globoko zamišljene v skrbi se topeče oči, v duševnih naporih prečute noči ustvarijo gigante z odločno voljo. Hm, življenske ograje so preveč razdrte! Pozna se to po dolini: izginila je ponižnost, širi se ošabnost, izginila je priprostost, širi se razvajenost", je mislil pater Gervazij.

Zazvonilo je poldne. Po vsej dolini so brneli zvonovi v prazničnem, nedeljskem veselju. Tudi samostanski zvon je zapel in vabil v refektorij (obednico).

Po patru Gervazija je prišel br. Tomaž, dobrohoten starček, ki je živel že nad petdeset let v samostanu, delal po vrtu, v kuhinji in pobiral miloščino okrog usmiljenih ljudi.

V refektoriju je čakalo pet patrov pri dolgi mizi patra Gervazija, ostali so odšli po dolini maševat in pridigat, ker je bila nedelja.

— "Kako je danes, pater Gervazij?"

"Lepo, lepo in dobro, bratje!" je odgovoril ter šel na svoje mesto.

Odmolili so, sedli in jedli, lektor je pa začel svoje branje z enakomernim glasom.

— Tišina je vladala povsod, komaj je bilo čuti drsanje žlic, vilic in nožev ter brenčanje muh, ki so letale okrog svetilnice, viseče z lesenega stropa. Žalostno je gledal Kristus s slike na levi strani, kjer se je milo oziral po svojih učencih pri zadnji večerji.

Dokončali so patri s kosilom in odmolili.

Tedaj je vstopil v refektorij žalosten in potrt pater gvardijan. Bil je vitek mož, z dolgo črno brado, v najlepših letih, žive, modre oči so gledale z ljubeznijo v svet.

"Hvaljen bodi Jezus Kristus! Pax vobiscum!"

"Na vekomaj! — Kaj vam pa je, pater gvardijan?"

"Ah, kaj mi je, bratje? Žalost me je potrla, globoka žalost. Maševal sem in pridigal v Dobravi, pa je bilo tako malo vernikov v cerkvi! Trije ciganski godci so prišli v vas ter so godli od jutra in med svetim opravilom. Koliko ovčic je ostalo zunaj cerkve, mladine je bilo tako malo pri božji službi. Jokal sem, bratje, jokal, ker je ljudstvo pozabilo na Boga in ga je začelo tako žaliti. — In pomislite, kaj se mi je še primerilo! Ko sem šel mimo gostilne, kjer je bil ples in razsajanje, je stal eden godcev na pragu ter se mi je smejal: "Ha-ha, paterček, kako ti je šlo danes? Malo duš te je poslušalo. Tvoje besede so puste in prazne. Pri nas je pomladi ljubezen in veselje, mi smo imeli poslušalcev in jih bomo še imeli ter služili srebrne groše. Ej, ko zažge naša pesem srca, ko zazvene cimbale in zadoni bas, ko vsplamti vinski sok v srcih mladine, tedaj bo plesala vsa dolina. Ha-ha!" — Tako me je zasmehoval, jaz sem pa šel proti samostanu s težko dušo in globoko žalostjo."

Čuli so patri in so vzdihnili.

Malo nato je prišel pater Bernardin. Na obrazu in očeh se mu je brala žalost, njegov glas se je tresel.

"Hvaljen bodi Jezus Kristus! Pax vobiscum (Mir z vami)!"

"Na vekomaj! Tudi ti si žalosten, dragi brat. Kaj se ti je pripetilo?"

"Žalost me je potrla in me še tare. Zavrhom sem maševal in pridigal ter sem zvedel trpko novico. Sinoči so fantje pili ter vasovali in razsajali ter enega ubili."

Čuli so patri ter vzdihnili.

In kmalu potem je stopil v refektorij pater Valentin, suh in majhen kapucin s svetlikajočimi očmi in jezo na bledih licih.

"Hvaljen bodi Jezus! Pax vobiscum! Mir z vami! Z menoj ga ni danes", je hitel. "Pomislite, kaj sem zvedel! Tisti mlinar Marko, tisti bogatin, ki je proklel Boga, ker mu je umrla žena, zbira ob nedeljah mladino okrog sebe in ji bere peklenske knjige ter ji govori umazane stvari. Veliko jih hodi k njegovim pridigam, mesto da bi hodili v cerkev. Mnogo je študiral, učen je, ljudje pravijo, da ima več v glavi kot gospodje po župnišči. Izpridi nam mladino ter naseje ljulike, da jo bo težko kdaj poravnati."

Čuli so patri in vzdihnili.

Pater gvardijan se je ozrl po svojih bratih in vprašal:

"Quae faciamus? Kaj naj storimo?"

Tedaj je izpregovoril pater Gervazij počasi in premišljeno:

"Otožne novice ste prinesli, bratje. Hudih časov nam je pričakovati. Ljudstvo greši in bojim se, da ga Gospod udari, silno udari. Zavzdignil je že večkrat svoj bič: povodnji so preplavile vinograde, suša je spekla polja, kobilice so požrle travnate bilke ter oklestile perje na drevju in trtah. Turki so morili, palili vasi ter gonili v sužnost dekleta, fante in zrele može. Čujmo, molimo in svarimo! Morda še ni prepozno."

"Da, čujmo, molimo in svarimo!" so vsi penavljali ter odšli k skupni molitvi.

Ko je zvečer stal pater Gervazij sredi vrta med gredicami ter se je vspenjala krvava zarja nad gorami tam na jugu, sta od severa švignila čez dolino dva bliska in za njimi je trepetalo deset, dvajset, trideset drugih.

Pater Gervazij je to videl in iz prs mu je prišel težak vzdih: "Suša!" Povedal je bratom v refektoriju, naj pouče ljudstvo, da se bliža suša, ki udari vso dolino.

"Molitev in pokora nas reši", je pristavil, ko si je podstavil berglje in odšel v svojo celico; tu je poklenil pred razpelo, poljubljal petero Kristovih ran in molil za svoje zdravje, da bi mogel zopet med ljudstvo in ga odvrnil od pogubne poti.

"Suše nas reši, o Gospod! Tako obilo si letos blagoslovil dolino. Vsemogočni, ne uniči nam upov!"

II.

Trije godci cigani so šli čez polje ter peli in vriskali. Židana volja je bila ž njimi, ker so mislili na srebrne groše in goldinarje, ki so jih prislužili pretekle dni. Še med porjo so prijeli za cimbale, gosli ter klarinet in preko vinogradov so zadrhteli prijetni glasovi. Postajala je deca, posluhnili so fantje in dekleta, starke in starci. Spomnilo se je ljudstvo godcev, ki so pred leti vzradostili dolino, spomnilo se jih je in zaplesalo pri trdem delu na travnikih.

Godci cigani so šli od vasi do vasi, romali so po vsej dolini ter vznemirjali srca. Krčmarji so jih bili veseli, objemali so jih in poljubljali ter jim stiskali v roke dvajsetice.

Najbolj jih je pa bil vesel mlinar Marko, največji bogatin v dolini. Gostil jih je in jim napijal. Pri nobenem plesu ga ni manjkalo. A njegovo srce ni hlepelo po razveseljevanju, želel je le govoriti ter učiti, učiti vero čiste pameti.

"Imel sem ženo, lepo in srčkano kakor roža vrtnica. Komaj petindvajset let je štela, pa mi je umrla. Rotil sem Boga in ga prosil, v prahu sem se valjal pred njim, pa me ni uslišal. Ko je umrla ona, je umrl zame tudi Bog. Na mrtvaškem odru je ležala, tudi jaz sem položil Boga na mrtvaški oder, v grob so jo deli, v sveže izkopan grob, tudi jaz sem del tedaj Boga v grob. Zame ga ni bilo. Če bi bil, bi bil moral rešiti Alenko smrti. Ali ni ga bilo in ga ni. Sami predsodki so ga ustvarili ter v teh ste rojeni in vzgojeni vsi. Veliko sem bral in študiral, saj me je oče z obilnim denarjem v tujino, in videl sem, da smo varani, kruto varani od rodne matere, od duhovnikov in javnega mnenja. Treba nam je nove vere ljubezni, edinosti, bratstva in napredka. Vrzimo proč vse spone, ki nas oklepajo, vse nravne predsodke in bodimo svobodni, pa nam zasije luč."

Govoril je še veliko, ljudje so ga poslušali ter včasih pritrjevali, včasih skomigali z rameni ter pravili, da se mu morda meša.

V dolino se je naselilo petje in pitje, godba, preklinjanje, zmerjanje in nevoščljivost. Berač je zavidal beraču šcepec moke, sosed je zameril sosedu vsako besedo, brat se je jezil nad bratom, če se mu je živina dobro redila. In zgodilo se je, da niso ženske nikdar tako brusile jezikov kakor tisto leto. Kazala je obilna letina, zato je bilo življenje brezskrbno.

Izvedeli so patri, videli duhovniki, kaj se godi po dolini. Molili so in govorili, pripovedovali so opomine patra Gervazija, ki je prerokoval sušo. Zaman so bile vse besede. Hudobneži so se smejali, dobri so molčali.

"Suša, suša! Kdo jo bo dal?"

"Če pride, je ne odvrne nihče razen dežja; dež pa pade iz oblakov, oblaki se dvignejo iz vode, morja; Bog ne dá suše, ker ga ni", je modroval mlinar Marko.

"Veseli bodimo! Letina bo obila. Kdo bo mislil na sušo!" tako so vpili godci cigani ter vriskali in izvabljali iz svojih godal poskočne glasove.

Poldrugi mesec so že svarili duhovniki in patri ter naznanjali sušo, kakor je prerokoval pater Gervazij. Ljudstvo je ostalo zakrknjeno. Poldrugi mesec je molil pater Gervazij ter hodil na vrt in s strahom opazoval, kako venejo rože, kako drevje poveša perje in veje, kako bogato sadje klavrno steguje svoje peclje k tlom, kako se zvija koruza v bolečinah po polju, kako rjavé pokošeni travniki, kako se žaloste ponosni vinogradi, kako ljudem zmanjkuje vode. — Solnce je dan za dnem huje pripekalo, soparica je dušila ljudi in živino. Ta in oni se je zvrnil ob poti na tla, ker ga je zadela solnčarica.

V tistih dneh je iskreno molil pater Gervazij k Bogu, naj nu dá zdravje, da pojde po dolini med ljudstvo, po rodni zemlji, ki je vzdihovala pod prikajočimi žarki in hlepela po blagodejnem dežju kakor žejen jelen po studenčnici, po rodni zemlji, ki jo je tako silno ljubil in za katero se je tako zelo bal.

In Bog ga je uslišal. Okreval je in prepotoval s palico v roki vso dolino. Odprl je ljudem oči, da so videli kakor nekdaj, da so opazili suso ter posušene studence in potoke, rjave travnike in vinograde. In pustili so razveseljevanje ter se spomnili Madone in njene milostne slike, ki visi v velikem oltarju samostanske cerkve.

"Gor pojdemo k Mariji vnebovzeti. Med angeli plava proti nebesom in poprosi za nas revèze pri nebeškem Očetu. V tolikih težavah in nadlogah smo se zatekali k njej in uslišala nas je."

In dolge procesije so se vile na hribček k samostanu. Spredaj so nesli križ, zadaj so pa stopali fantje in možje, dekleta in žene s sklonjenimi glavami in skrbjo na obrazu ter molili in peli so.

In pokleknili so pred Madono in se trkali na prsa kot cestninar v templu ter obljubljali samostanu in revežem bogatih pridelkov, če jih Bog usliši. Ta tara je obljubila deset čebrov vina, ona petnajst, tretja koš jabolk in hrušek.

Tiste dni so izginili godci iz doline. Jezili so se nad patrom Gervazijem, ki jim je odvzel zaslužek in dobiček ter so se tolažili:

"Vremeno se! In tedaj bo naše prizadevanje še bolj poplačano."

Mlinar Marko je gledal novo pobožnost v početku z začudenjem, potem s smehom.

"To bo šele voda na moj mlin! Suše ne bo konce in pater Gervazij ter drugi pridigarji ostanejo na lazi in odprejo se ljudstvu oči", si je mislil. "Čeprav občuti moj žep sušo, kaj to! Bogat sem in denarja ne rabim več kot ga imam, saj nimam otrok. Ah, nobenega spomina nimam več na svojo Alenko!"

Dežja ni bilo in v ljudska srca se je selila vedno večja skrb in žalost, žalost nad sedanjostjo, skrb za bodočnost.

* * *

Tisti večer pred Porcijunkulo je stal pater Gervazij sredi samostanskega vrta in gledal po dolini, ki je ležala tiho pred njim, kot bi zmrla. Tista sveža mladost, kipeče veselje je izginilo; nevesta je izgubila ves žar, vse cvetje in rože, njeno obličje je bilo otožno.

Nebo je bilo jasno, nikjer na vsem obzorju niti oblačka ni bilo. Solnce je zahajalo in opasalo hribčke, brajde in vinograde z lahno svetlobo nebeških trakov. Vsa narava je bila podobna obrazu moža, ki ječi v mogočni, bolestni, zavrženi ljubezni. Utihnil je mož in podpira svojo glavo z dlanmi ter je podoben kipu bolesti. Taka je bila dolina.

Ko je gledal pater svojo rodno zemljo v neizmerni globoki bolečini, se mu je oko zasolzilo in se je razjokal.

(Dalje prihodnjič.)

NEMŠKE ČETE V AKCIJI.

Share & Share Alike
U.S.

SLOV. DELAVSKA PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta, 1908. — Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood S'd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 112, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
I. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
II. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRICH, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 98, Willock, Pa.
I. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grab St., Numrey Hill, N. S. Pittsburgh, Pa.
II. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 878 E. 157th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 73, East Mineral, Kans.
I. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 146 Fort Smith, Ark.
II. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Cenjena društva, ozroma njih uradniki, so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštnih, Expresnih ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blaž Novak, Title Trust & Quarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Magdalenina kita

Francoski spisal JEAN RAMEAU.

16 (Nadaljevanje.)

— To vendar na težko izpoznati. — Še včeraj nisem imel nobenega beliča, danes imam pa upanje, da si bom pridobil veliko premoženje.

— Premoženje? — Kaj mislite s tem?

— No, s svojim slapom.

— Hej, kaj blebečete? — Z vašim slapom?

Abbe je razprostrl roke kot je bil storil pred desetimi dnevi pred jamo.

— Z vašim slapom? — Kaj vam ne pade v glavo? — Ali res mislite, da je ta slap vaš?

— Seveda mislim, gospod župnik.

— Moj je, moj, če hočete že ravno vedeti. — Moj je, ali razumete? — Jaz sem vam prodal samo travnik in ničesar drugega.

— Dovolj mi je, če je slap na mojem svetu.

— Na vašem svetu? — To je pa res lepo naziranje. — Dajti si vendar dopovedati, da vi nimate ničesar, prav ničesar. — Pred štirimi leti sem prodal ta košček zemlje za dvajset pistol Francoisu Montguilhemu.

— Onih dvajset pistol sem si jaz prihranil — je rekel Silvere.

— To me čisto nič ne briga. — Jaz nočem ničesar vedeti o tem. Vi niste bili polnoletni in niste mogli sklepati nobene kupčije. — Kupčija je bila sklenjena na ime vašega očeta.

— Za njegovega sina Silvera Montguilhema.

— To me čiseto nič ne briga.

— Mene tudi nič. — Povem vam pa, če vam je prav ali ne, tole, ta svet je moj in vsled tega je moj tudi slap, ki teče po njem.

— Vi ste velik nesramnež!

— Gospod abbe, vi stojite na mojem svetu in ste torej moj gost. Če se ne boste spodobno obnašali, vam bom zapovedal oditi.

— Glej ga glej, od samega ponosa ne ve, kaj bi počel. — No, le čakaj prijatelj, se bova že zmenila pri sodišču.

— Kadarkoli hočete.

— Da, v Tarbesu so še sodniki. — Oni bodo povedali, komu pripada slap. — Da, pred sodnijo se bo izkazalo.

Zatem je abbe potisnil klobuk še bolj na čelo in se obrnil. Vsled velike razjarjenosti ni niti opazil, da drži brevir narobe v roki.

— Presneta žaba! — je mrmral.

Ko je dospel do župnišča, je srečal elegantnega gospoda in mlado damo. Bila sta najbrže prva poletna gosta v Aigues Vives.

— Oprostite gospod župnik, — je rekla dama z angleškim naglasom. — Ali nama hočete pokazati slap?

Abbe je bil tako jezen, da ni vdel, kaj bi storil.

— Saj se mora vas vprašati za dovoljenje, kaj ne?

— Zaenkrat ne — je odvrnil župnik in zardel.

— Kje pa morava vprašati?

— Slap hočeta videti? — Tam vprašajta.

— Kje?

— No, onstran cerkve. — Kar naprej po poti! — Sam pri sebi je pa zamrmral: — Ai mislita morda, da vama bom kazal pot in letel za vama kot psiček?

Ko je opazil v rokah dame dva franka, ki sta bila gotovo namenjena za vstopnino, je odprl vrata in jih zaloputnil za seboj.

— Na sodniji se bomo pomenili, na sodniji!

In ko je prišel v prvo nadstropje, mu je morala Pepita natočiti več čaš najboljšega starega vina, da je prišel k sapi in si potolažil jezo.

Peto poglavje.

Abbe se je zaprl v sobo ter odprl veliko hrastovo omaro.

— Bomo videli, bomo videli — je mrmral.

Iz omare je začel jemati preperele cerkvene knjige in orumenele liste. Razložil jih je po mizi, vzel naočnike ter začel prelistovati stare papirje. Slednjič je našel zvezek z napisom: — Registratura mojstra Laburte, notarja v Argelez.

— Da, to je, — je rekel, odprl zvezek in začel čitati: — Proda ja travniške parcele Montguilhemu Francoisu. — Prečital je dokument od vrste do vrste, misleč da bo našel v njem točko, ki bo določala lastninsko pravico do slapa, če bo slučajno začel teči po tem svetu. — Listal je in listal, pa ni našel ničesar.

— Ah — je rekel slednjič. — Sam ne morem ničesar opraviti. — K advokatu bo treba iti.

Listino je stisnil pod pazduho ter se odpravil naravnost v Aigues-Vives. — Več kot pol ure je potreboval, da je prišel v vas. Zavil je v ulico Gambetta ter se vstavil pred hišo mirovnega sodnika Balaruca.

Sodnik je čital časopis, ko je pa opazil župnika, je vesel skočil k njemu ter ga vprašal, če je doma vse zdravo.

— Da, vse je zdravo, vse je zdravo. — Pepita je ponavadi, osel je pa vedno lačen

— Kaj pa gospodična nečakinja? — jev prašal sodnik.

— Jakobina? — No, mislim, da je zdrava. — Pred osmim dnevi sem jo namreč poslal nazaj v samostan.

Zatem je pa abbe razvil svojo listino ter začel pripovedovati o svoji nesreči. — Sodniku se je smilil ter mu je nasvetoval, naj gre k advokatu.

— Pozdravite gospodično Marcadieu — je še upil za njim, toda starec ga ni več slišal.

Na trgu je srečal gospoda Lacraba, vaškega župana in bivšega advokata. Vprašal ga je, kaj je novega in kako je v parlamentu. Ko je pa videl, da se je že začelo nagibati solnce proti zapadu, mu je začel tožiti o svoji nesreči.

Odkimval je z glavo in mu slednjič rekel, da ne ve, kaj bi se napravilo v tej stvari. Nasvetoval mu je, naj se obrne na vpokojenega obrsta, češ, da je on izvedenec v takih stvareh.

Obrst je sedel pred hotelom in čital časopis. Ko se mu je bližal župnik, si je z roko zasenčil oči in vzkliknil:

— Ni mogoče, ni mogoče! — Ali ste res vi, gospod župnik? — Ravnokar sem čital o vašem slapu. — To je pa res nesreča. — Kako pa drugače? — Ai! je gospodična nečakinja zdrava?

Ves utrujen se je vrnil v župnišče in tisto noč ni zatisnil očesa.

— Moj Bog, moj Bog! — Pravičen si! — Kaznoval si me zastran mojega pohlepa. — Preveč sem bil volčji na denar! — je mrmral sam pri sebi.

Naslednjega dne je že zgodaj maševal. — Po maši je poklical Pepito in se odpravil žnjo vred k slapu.

— Pepita, ali se ti ne zdi, da je slap manjši?

— Ne, ravno nasprotno, gospod župnik.

— Jaz pa vem da je manjši. — Veliko manjši kot je bil včeraj.

— Mislite, gospod župnik?

— Seveda, mislim.

Zatem se je odpravil proti domu. Dospevši do prejšnje struge je rekel Pepiti:

— Vidiš, moj slap je začel zopet teči.

— Sveta nebesa! — Kako morete reči kaj takega?

— Seveda morem reči. — Poglej strugo! — Ali ni bolj mokra kot je bila včeraj? — In vidiš tam kapljico! — In tam je še ena!

— Sveti Oče nebeški! — Ali se vam je zmešalo, gospod?

— A, sedaj te šele poznam. — Dozdaj si se zatajevala. — Tebi bi gotovo ne bilo prav, kaj ne, če bi pritekel slap?

— Kaj govorite, gospod župnik? — Ali se tako govori z ubogo žensko, ki vam je petindvajset let vdano in zvesto služila?

Pepita je zajokala, in zabela na ognjišču se ji je začela paliti. Abbe je izpreviděl, da ji je rekel preveč in jo je začel tolažiti:

— Nikar ne zameri, Pepita. — Vrjemi mi, da me je sreča silno potrla. Saj sama dobro veš, da je bilo ono, kar mi je donašal slap, moj edini dohodek. — S slapom sem toliko zaslužil, da sem vzdrževal svojo nečakinjo in da sem lahko vsako leto preživel par mesecev ob morju. — Sedaj je pa vsega konec, vsega konec.

Te besede so se globoko zarezale v Pepitino srce.

Medtem je minevaldan za dnem. Že tri tedne je tekel slap na Silverovem svetu. — Stari abbe se je bil čisto posušil. Niti teka ni imel niti spati ni mogel.

Polovico časa je preživel na skalah posušene struge. — Njegov vrt se mu je zdel kot pokopališče. Tistega, kar je bila duša vsega, ni bilo več.

Nekega jutra je pa moral zadostiti svojemu hrepenenju. Omahujočih korakov se je odpravil proti novemu slapu.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenske novice

Calumet, Mich.

Mrs. Mary Filip v North Kearsarge je dobila od svoje sestre Mrs. Josephine Puhek iz Walkerville, Mont., žalostno vest, da je njen brat Anton Pospišil dne 20. julija umrl na Francoskem v vojni službi. Kolikor je mogoče spoznati iz pisem, ki jih je pokojni pisal prej svoji sestri iz bolnišnice, je bil pri nekem spopadu z Nemci prevzet od plina in izdi se, da je temu tudi podlegel. Pokojni Anton je živel pred nekaj leti v Calumetu, kjer je bil znan kot vzoren, delaven mladenič. Poleg omenjenih dveh sester zapušča še enega brata Slavka, s katerim je služil v isti kompaniji in ki se baje tudi nahaja v bolnišnici. Bodi mu lahka francoska gruda!

Dveletni notranji bolezni je podlegel, previden s sv. zakramenti, v torek 27. avg. zvečer v Houghton County Sanitariumu, kamor je bil prepeljan šele v ponedeljek, John Kralj, rojen v Jurni vasi, fara Podgrad. Pokojni je bil samski, star 42 let in je živel v Calumetu okrog 20 let. Bil je član društva sv. Cirila in Metoda J. S. K. J., ki ga je spremilo k zadnjemu počitku pri pogrebu, ki se je vršil v petek 30. avg. iz calumetske slov. cerkve. Zapušča dva brata Antona in Aleša, živeča v Milwaukee, Wis., ki sta prišla v ponedeljek 26. avg. k bratovi bolniški postelji, in pa dve sestri v starem kraju. Ranjki je bil zvest član naše cerkve. Naj v miru počiva!

Dne 30. avg. je odpotoval v Duluth, Minn., Jožef P. Šterk, sin znanega rojaka Marka Šterka v Calumetu. Mladenič je to poletje graduiral na Bradley politehnični šoli v Peoria, Ill., in nastopi sedaj službo učitelja na Washington High School v Duluthu. Nadarjenemu rojaku želimo obilo sreče in uspeha na njegovem izobraževalnem delu.

Dobro srečo se šel poskusit v Detroit mladenič Gregor Špehar iz North Tamaracka. Odpotoval je 30. avg.

Miss Christine Sheringer, znana slovenska sopranistinja, je odpotovala 30. avg. v Freemont, Mich., kjer bo tudi to leto poučevala ritanje in petje na ondotnih javnih šolah. Akoravno nam je žal, da bomo izgubili dražestno gospodično iz svoje srede, ji pa želimo, da bi imela obilo uspeha pri svojem napornem delu in da bi se drugo poletje zopet zadovoljni in zdravi sestali. Obenem se ji srčno zahvalimo za pomoč, katero nam je v teh počitnicah dala pri cerkvenem petju, ko je skoro vsako nedeljo poviševala veličastnost službe božje s svojim prijetnim in milim glasom.

Miss Catharine Kostelec iz Lauriuma je odpotovala v nedeljo 1. sept. v Iron Mountain, Mich., kjer bo nastopila svojo prvo službo učiteljice na ondotni javni šoli. Miss Kostelec je dokončala svoje študije to poletje na državni normalni šoli v Ypsilanti, Mich. Počitnice je prebila pri svoji materi. Tudi njej voščimo mnogo uspeha na njeni prvi učiteljski službi.

John Klobučar ml. iz Tamaracka, ki je zadnjih pet mesecev bival v Flint, Mich., se je povrnil nazaj k svojim starišem v Calumet z namenom, da ostane za naprej stalno med nami.

Iz Flant, Mich., je prišel na počitnice rojak Puhek k svojim starišem v Raymbaultownu. Namerava se vrniti na svoje staro delo.

Krščen je bil v slovenski cerkvi Rupreht Ludovik, sin Johna M. in Mary Vertin iz Raymbaultowna.

Chisholm, Minn.

Rev. John Jerše, prej v Hibbingu in nazadnje v Duluthu, je nastopil svoje mesto kot kaplan pod župnikom Rev. J. Schiffrerjem.

Že čez 3 tedne se nahaja v ječi "slacker" Marko Padovan, star 29 let, "Avstrije". Policija pričakuje navodil, kaj storiti ž njim. Preje se je pečal s prodajo zemljič tukaj. Ni se hotel registrirati.

Hibbing, Minn.

Dne 20. avgusta je trčil z Missabe vlakom prevozni avtomobil, last Kayfeš bratov iz Buhla. V avtomobilu je bilo več potnikov, toda k sreči ranjen ni bil nihče.

Biwabik, Minn.

Logar Woods je zaplenil 1300 funtov pšenične moke in 600 funtov sladkorja Franku Ušna.

Bemidji, Minn.

Fred A. Savić, eden lastnikov Savič bratje trgovine, ki je šel prostovoljno k vojakom decembra lani, je postal drugi lajtnant v Quartermaster Departmentu.

Virginia, Minn.

Vsekakor dober vzgled je podal Štefan Plut, kateri je kupil za $1000 vojnovarčevalnih znamk.

Iz neke francoske municijske tovarne

Nek bivši newyorški natakar, ki dela v veliki francoski municijski tovarni v Marseille je pisal svojim starišem zelo značilno pismo, iz katerega navajamo sledeče:

— Tukaj je zaposljenih vsega skupaj petdeset ali šestdeset tisoč delavcev. Delavci so iz vsega sveta. V oddelku, kjer sem zaposljen jaz, so zastopana sledeče narodnosti: — Francozi in Francozinje, Španci, Italijani, Švicarji, Srbi, Črnogorci, Belgijci, Armenci, Grki, Anamiti, Kitajci, zamorci iz Martinika in avstrijski jetniki, ki se delo zopet v razne narodnosti. Babilonski stolp je uboga sirota proti tej zmešnjavi.

Inozemcem so garantirali minimalno plačo šest frankov in sedem deset centimov za deseturno delo. Ker pa vedno delamo čez uro, zaslužimo vsak več kot deset frankov na dan. Vojni jetniki dobivajo 75 centimov na uro

V začetku so nustili avstrijske in nemške jetnike skupaj delati pozneje so jih pa morali ločiti. **Če bi tega ne napravili, bi se gotovo pobili med seboj. Mržnje, ki jo goje Čehi in Slovenci proti Nemcem, ni mogoče opisati.**

Francozi dovoljujejo vojnim jetnikom, da sami odločijo, če hočejo izdelovati razstreljiva ali ne. Skoraj vsi Slovani so prosili za dovoljenje, da smejo izdelovati granate, da bo, kot sami pravijo, pobitih temveč nemških hudičev.

Grke in Italijane smatrajo za najboljše delavce. Tem slede Nemci, pa niso zaposljeni pri izdeljavi municije. Kabili in Marokanci so dobri delavci, če hočejo delati, toda ponavadi se jim ne ljubi, tako da jih marajo priganjati. Zelo pridni in spretni so tudi Indijci. Pravijo, da bodo po vojni uvedli zelo veliko teh delavcev, kar bo imelo zelo slabe posledice. Nekateri Indijci, s katerimi sem se sestal, so zelo inteligentni in spoznavajo važnost in potrebo delavskih organizacij.

Veliko šale imamo s Kitajci. Dosti sem slišal o njihovi spretnosti in štedljivosti toda pri teh, ki so tukaj, nisem opazili niti prvega niti drugega. Kot delavci so kvečjem srednje vrste, svoj zaslužek pa zelo hitro zapravijo. Vsak si nakupi veliko evropske obleke in cenenga nakita. Vsak ima seboj, pa naj bo lepo vreme ali naj dežuje, velik dežnik, katerega samo pri delu odloži. Kot so mi povedali, smejo nositi na Kitajskem samo boljši ljudje dežnike. Če ima navadni delavec v Franciji dežnik, se smatra najmanj za kakega mandarina. To je smešno ali pa tudi ne, če se pomisli na nekatere naše ljudi, ki si za drag denar kupijo plemstvo da se morejo smatrati za višje ljudi. Dežnik kitajskega kulija je vsekakor bolj poceni in bolj poraben kot pa avstrijsko ali nemško plemstvo.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specijalist v Pittsburghu, ki ima 20-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Onstrupljenje krvi zdravi z gl. sredstvom 606, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in kakšni vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se zakuha.

Vse moške bolezni zdravim po izvrstnem metodi. Kakor hitro opazite, da vam primanjkuje zdravja, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hydrocele ali vodni izlitje ozdravim v 36 urah in skoro brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečine v krilu in hrbtu in vlanih tudi pri pečinanju vode, ozdravim s gotovostjo.

Revmatizem, trganje, ischias, ex tahiam, urbelium, Sirolin in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečistote krvi ozdravim v kratkem času in si potrebno lekarji.

Uradne ure: vsakdan od 9. ure zjutraj do 8. zvečer; v petkih od 9. ure zjutraj do 8. popoldne; ob nedeljah pa od 9. zjutraj do 2. popoldne.

Iz pošte na domu. — Priloga marka. — Ne pozabite ime in naslov.

Zdravim samo moške osebe.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združ. državah.

Volkovi v Minnesoti.

Iz Brainerd, Minn., se poroča: Farmerju Philipu Betzold so volkovi pri belem dnevu napadli čredo ovac ter jih raztrgali osem tri milje južno od tukajšnjega mesta. Po vsem okraju se farmerji pritožujejo, da so volkovi zelo krvoločni ter napadajo ovce in kokoši.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vojak v neki campi. — Bolje, da ne priobčimo, kajti le preveč želite, da bi slekli vojaško suknjo.

J. F. F., Cleveland, Ohio. — S prepiri se ne pečamo, pa naj bo stvar poštena, ali pa nepostena. Razgovorite se na shodu. Ako kak drug list sprejema napade na Vas, je to njegova stvar. Prepiri po našem mnenju ne spadajo v javnost. Napišite kaj stvarnega, pa bomo radi priobčili.

Kje je MATIJA ŠMOLC? Doma je iz Dragatuša št. 5 pri Črnomlju na Dolenjskem. V novembru 1917 se je nahajal v Leadville, Colo., potem je pa odšel v premogorove v državi Colorado. Za njegov sedanji naslov bi rad izvedel Joe Musich, A. V. S. Co., Leadville, Colo. Cenjeni rojaki v Colorado so vljudno prošeni, da mi sporoče njegov sedanji naslov, ako pa slučajno sam ta oglas čita, naj se zglasi na gori navedeni naslov. Joe Musich. (7-11—9)

Rade bi izvedele za brata FRANKA BAMBIČ Tekavčev iz Travnika št. 115 in za JAKOBA LAURIČ iz Travnika št. 91, podomače ta gornji. Pismo naj se naslovi: Ivana Bambič, Antonija Zvokel, c/o Frank Sakser, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (7-10—9)

Rad bi izvedel naslov svojega brata FRANKA SKOK ter ANTONA in FRANKA KREŠEVIČ. Vsi trije so doma iz Topolca pri Ilirski Bistrici na Notranjskem. Slišal sem, da se nahajajo nekje v Colorado. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njih naslov, naj mi ga javi, ali naj se sami oglasijo. — Tony Skok, P. O. Ruthbun, Pa. (7-10—9)

Rad bi izvedel za mojega bratranca ALOJZIJA BENČINA. Doma je iz vasi Travnik, občina Loški potok, podomače Markovcov. Pred 4 leti sva bila skupaj v Rollston, Pa., zdaj pa ne vem, kje se nahaja. Prosim cenjene rojake, kateri ve za njegov naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sam oglasi. Moj naslov: Anton Kordiš, 127 Lilly St., Mansfield, Ohio. (5-7—9)

POZIV.

Podpisani sem bil na veselici društva sv. Jeronima v Canonsburgu, Pa., dne 31. avgusta. Tam pristopi nekdo k meni ter mi vzame klobuk z glave. Ostal sem brez klobuka dva dni ter taval naokrog razoglav. Naj mi ga prinese nazaj. — Anton Sterle (Razoglav). (6-9—9)

Rada bi izvedela za mojega brata ALOJZIJA PETERLIN, doma iz Roba pri Velikih Laščah. Pred dvema letoma je bil v Kinney, Minn. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi blagovoli naznaniti, ali če mogoče bere ta oglas sam, naj piše svoji sestri: Mrs. Dorthe Zgone, 314 Ohio Street, Moxham, Johnstown, Pa. (6-9—9)

Iščem ANDREJA VIDERGAR, doma iz vasi Zgornji Kašelj št. 2, občina Devica Marija v Polju pri Zalem Logu na Kranjskem. Prosim, če kateri rojakov ve za njegov naslov, da mi blagovoli naznaniti, ali pa, če sam bere, naj se oglasi. — Ivanka Kotnik, 1800 Menard Street, Saint Louis, Mo. (7-10—9)

ŽENITNA PONUDBA.

Slovenec, star 30 let, se želi seznaniti s Slovenko v starosti od 20 do 30 let. Katero veseli, naj piše in tudi priloži sliko. Vse podrobnosti se pismeno izve. — Frank Ross Gibbs City, Camp 2, Iron River, Mich.

Rad bi izvedel za naslov JOHNA HOČEVAR. Doma je iz Bučke. Mislim, da se nahaja v italjanskem ujetništvu. Če ve kdo za njegov naslov, naj mi ga naznani, ali pa naj se sam javi. — Louis Hočevar, 6428 Meta Ave., N. E., Cleveland, Ohio, U. S. America. (5-7—9)

Rad bi izvedel za svojega prijatelja MARTINA ŠPILAR. Doma je iz Male Pristave pri Št. Petru na Krasu. Prosim cenjene rojake, če kateri ve za njegov naslov, da mi ga javi, če pa sam bere, naj se mi oglasi. — Thomas Novak, Box 87, Onoville, N. Y. (5-7—9)

NAZNANILO.

Rojakom v državi Wis. naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

Mr. OTTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravništvo.

Dr. LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn avenue Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sem že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas poopolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žilo, navduho itd.

Uradne ure so: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. ure zjutraj do 5. popoldan. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Kdo pošti ne zdravim. Pridite osebno. Ne pozabite ime in naslov:

Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumejo. Jaz znam hrvatsko že iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.

SPODAJ OMENJENI ROJAKI IN ROJAKINJE,

kateri imajo v rokah naša potrdila za denarne pošiljatve, z številkami, kakor so označene pod imenom, naj blagovolijo naznaniti prejkomogoče svoj natančen naslov radi važne zadeve. Pisma katera smo jim poslali, so se nam povrnila.

Tvrdka Frank Sakser.

Bartol J. No. 330733
Bear Dan. No. 260638
Besens Mary Miss No. 330062
Bobič Vajo No. 260583
Božičkovič Djuro No. 260581
Braun Mary No. 260643
Dolar Valentin No. 330086
Grgurič B. No. 260573
Gubert Giuseppe No. [illegible]

Kastelic John No. 44708
Kovač Frank No. 260641
Mikolich John No. 323252
Modic Ivan No. 329720
Novak Rozi No. 45313
Oswald Jos. No. 260621
Pintar No. [illegible]

Samide Frank No. 330721
Sinčič John No. 330762
Spaniček Rozi No. 328894
Starčevič Johana No. 331070
Tehler Anna No. 323896
Turk Charles No. 330351
Turk Ivan No. 260647
Turk Jernej No. 329741
Šager Frank No. 46713